

**CENTRUM
DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI**

NUMERY TELEFONÓW

Sekretariat

tel. 067/351-17-50,
067/352-70-18
fax 067/352-70-16

**Pracownia Kształcenia
Ustawicznego**

tel. 067/352-70-11,
067/352-70-20
pku@cdn.pila.pl

Pracownia Doradztwa

tel. 067/352-70-12,
067/352-70-13
pd@cdn.pila.pl

**Pracownia Informacji
i Wydawnictw**

tel. 067/352-70-17,
067/352-70-27

Księgowość

tel. 067/352-70-23

Kasa

tel. 067/352-70-10

www.cdn.pila.pl

gb@cdn.pila.pl

piw@cdn.pila.pl

Redakcja:

Grzegorz Bogacz
Katarzyna Kwaśnik
Urszula Lamczak
Wiesława Leszko
Wanda Strzelec

Projekt i skład:

Sławomir Kozłowski

Korekta:

Wiesława Bury
Irena Garczyńska

WIADOMOŚCI, OPINIE, MATERIAŁY

ROK 2013 NUMER I

23.04.2013

NUMER 1/2013

Spis artykułów

Wstęp

I.1. Wanda Strzelec – Rok 2013...

II. Problemy – doświadczenia – opinie

II.1. Koźmiński Grzegorz – Z pasją po kres

II.2. Lewna Małgorzata – Wykorzystanie elementów metody integracji sensorycznej w terapii logopedycznej

II.3 Róg Tomasz – Twórcze zachowania językowe uczniów na lekcjach języków obcych

III. Nauczyciel – praktyk proponuje...

III.1. Bartnicka Kinga – Scenariusz zajęć terenowych z biologii – Co kryje w sobie park?

III.2. Kluk Maria – Scenariusz zajęć pozalekcyjnych w kole teatralnym z elementami biblioterapii – Nasze ogrody-
tworzenie własnego, przyjaznego świata

III.3. Pankiewicz B., Kluge E., Grala-Wieczorkiewicz A., Grabowska O., - Scenariusz lekcji biologii w gimnazjum – Po
wtórze wiadomości o układzie pokarmowym

IV. Z warsztatu nauczyciela bibliotekarza

IV.1. Michalska – Wiktorko Lucyna – Nowości multimedialne w Bibliotece Pedagogicznej w Pile

IV.2. Olejnik Małgorzata – Scenariusz zajęć – Spotkanie z książką w bibliotece

IV.3. Szyszko Krystyna – Scenariusz lekcji bibliotecznej – Strach przed poezją

V. Wydawnictwa CDN w Pile

V.1. Kwaśnik Katarzyna – Publikacje metodyczne wydane przez CDN w Pile

VI. Nauczyciel z pasją

VI.1. Strzelec Wanda – Sylwetka Felicji Kalinowskiej

VII. Z pedagogicznej półki ...

VII.1. Lamczak Urszula - Z pedagogicznej półki... „Motywowanie uczniów do nauki” – Jere Brophy

IWONA WERNER

500 LAT JUŻ PIŁA MA,
PIĘKNA NASZA ZIEMIA TA.
STASZIC WSZYSTKIM KŁANIA SIĘ,
DO ŚWIĘTOWANIA PILANIE SZYKUJĄ SIĘ.

Wstęp

Wanda Strzelec
Nauczyciel konsultant
CDN w Pile – Pracownia Informacji i Wydawnictw

Rok 2013...

Rok 2013 obfituje w cały szereg patronatów, którymi są instytucje, wydarzenia postacie.

Rok 2013 ogłoszono

1. Międzynarodowym Rokiem Statystyki.
2. Europejskim Rokiem Obywateli UE - decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1093/ 2012/ UE z dnia 21 listopada 21 listopada 2012 r.
3. Rokiem Powstania Styczniowego - uchwała Sejmu z 22 maja 2012r. i Senatu z dnia 3 sierpnia 2012 r.
4. Rokiem Osób Niepełnosprawnych,
5. Rokiem Juliana Tuwima
6. Rokiem Witolda Lutosławskiego
7. Rokiem profesora Jana Czochralskiego
8. Rok 2013:
 - w województwie wielkopolskim jest Rokiem Hipolita Cegielskiego
 - w województwie dolnośląskim jest Rokiem księżnej Daisy von Pless
 - w województwie śląskim jest Rokiem kardynała Augustyna Hlonda
 - w województwach kujawsko- pomorskim oraz warmińsko - mazurskim jest Rokiem Kopernikańskim.

W Pile w roku 2013 obchodzimy 500 - lecie miasta.

Zachęcamy nauczycieli do przedstawienia na łamach Biuletynu „Wiadomości, Opinie, Materiały” swoich inicjatyw realizowanych w szkole i tematycznie związanych z rocznicą.

W związku z rocznicą prezentujemy okolicznościowa bajkę, autorstwa Henryka Liszkiewicza.

W bieżącym numerze zamieściliśmy również wierszyki pilskich nauczycieli o tematyce związanej z jubileuszem.

„Bajka o czerwonym jeleniu”

Jak sądzę, pewnie bardzo ciekawi jesteście, czemu w herbie właśnie jeleni jest w naszym mieście. To są dawne dzieje, więc usiądźcie wygodnie, a ja wam tę historię w szczegółach opowiem.

Działo się to w bardzo, bardzo zamierzchłych czasach, gdy cała ta okolica tonęła w lasach, wtedy tam, gdzie dziś wznosi się hotel „Gromada”, nad Gwdą stała maleńka rybacka osada.

Rybak z żoną żył tam, gdzie jest rzeki zakole, a z nimi ich synek, siedmioletnie pacholę. Razu pewnego nieszczęście wielkie się stało, ich ukochane dziecko gdzieś się zapodziało.

Gdy rybak w obiad łodzią z połowu powrócił, bardzo się tą nowiną przejął i zasmucił.

„Mężu, - rzekła żona- nieszczęście nas spotkało, syn zaginął, a ja nie wiem, jak to się stało.

Rankiem w ogniu piekł rybę, przy domu był blisko, a potem zniknął, zostało puste ognisko.

Jako że Zbyszko zaledwie siedem ma wiosen, mógł się, biedak, zagubić wśród świerków i sosen.

Być może zaplątał się wśród leśnych gałęzi, a może ktoś go nam porwał i gdzieś uwięził ? Wszak w naszych kniejach czai się dzika zwierzyna, kto wie, może już jakaś pożarła naszego syna ?

Mężu, jakkolwiek by było, serce mi pęka, bo o życie dziecka coraz bardziej się lękam”.
Matka mówić nie może, rozpacza i płacze:
„Ach, mężu, czy synka kiedyś jeszcze zobaczę?”

„Nie martw się, żono, - rzekł rybak- moja w tym głowa, by naszego syna znaleźć i uratować”.

Rybak pożegnał żonę i ruszył przed siebie, choć gdzie jest zaginiony chłopiec, jeszcze nie wie.

Przez moczary i rozlewiska się przedziera, idąc raz jedną, raz drugą ścieżkę wybiera.
„Zbyszko! Zbyszko!”- nawołuje po całym lesie, a jego wołanie naokoło się niesie.

Spogląda to w stronę lasu, to w stronę brzegu, znikąd jednak nie słyszy żadnego odzewu.
Czas ucieka, już słońce się chyli na niebie, a on, gdzie jego jedyny syn, nadal nie wie.

I gdy już na wieczór powoli się zbierało, nagle coś krok zmyliło, gałązkę złamało.
Wpatruje się rybak, czy to wilk, dzik czy łania, a tu z kniei czerwony jeleni się wyłania.

Jeleni przed nim stoi i wcale nie ucieka, tak, jakby na rybaka od zawsze tu czekał.
Zaraz potem, gdy rybak chce skrócić na lewo, jeleni głośnym rykiem zawraca go ku drzewom,

gdy rybak po chwili chce zawrócić na prawo, jeleni kopytkiem kieruje go w dół ku trawom.
Zrozumiał wreszcie rybak, że w tej leśnej głuszy jeleni chce mu coś pokazać, więc za nim ruszył.

Ruszył zatem za nim zmęczony i zdyszany przez kolejne gąszcze, zarośla i polany, aż dotarł, dotarł wreszcie do leśnych obrzeży, a tam... patrzy i oczom nie może uwierzyć,

bo Zbyszka widzi, jak w miękką trawę wtulony pod rozłożystym dębem śpi bardzo zmęczony. Stęskniony rodzic ku chłopcu rusza więc śmiało, budzi go, każe opowiadać, co się stało.

„Tatusiu, zablądziłem, gdy jagód szukałem, a potem bardzo długo wśród drzew się błąkałem”. „O nic się już nie martw - ojciec chłopca przytula. - Wracamy do domu, gdzie czeka nas matula”.

I tak tę historię ludzie zapamiętali, że jelen małego chłopca pomógł ocalić. A Piła na pamiątkę tamtego zdarzenia do dziś ma w swym herbie czerwonego jelenia.

Problemy – doświadczenia – opinie

Grzegorz Koźmiński

Z pasją po kres

Zagadnięty przez panią Wandę Strzelec o „popętnienie” tekstu do kolejnego numeru Biuletynu, bez wahania, a nawet z pewną dozą satysfakcji przyjąłem propozycję. Jako człek doświadczony różnorodnie i z natury nie lękliwy, wyznaję jednak zasadę: nie pytają- nie spiesz z wiedzą i nie narzucaj jej, bo może ona nikomu niepotrzebna. Temat felietonu wyskoczył sam, nagle, ale nie zaskoczył mnie, nie zdziwił. Peregrynując często w ostatnich latach do różnych ciekawych, mniej ciekawych i absolutnie zaskakujących miejsc realizujących polską oświatę, odnalazłem w nich przestrzeń, która wiąże dość istotnie materię pedagogiczną z naturą ludzkiej energii i pomysłowości. A może to wpływ języka? Zaroiło nam się bowiem od magicznych barwnych słów: kreatywność, aktywność, neurolingwistyczne programowanie, arteterapia... okraszających dzisiaj każde większe spotkanie, naradę, konferencję olśniewających duszę i przenikających do serca, bo to piękne słowa i mądre, i niosące nadzieję. Nadzieja jest bardzo potrzebna, nadzieja ogromna, bo ukryta w beczce Pandory, a nie puszcze (perypatetyka prowadzi także i do takich odkryć!). Zadałem zatem pytanie, kto i w jakie kwalifikacje wyposażony ma tej trudnej, bo zaniedbanej przez lata sztuki nauczać, kształcić i rozwijając na każdym poziomie, jednako ucznia i nauczyciela? Że to nauczanie dzieje się na każdej, powiedzmy prawie każdej lekcji, wiemy o tym, wystarczy przeczytać wyspecyfikowane w statystycznym konspekcie cele zajęć. Ale jednak efekty jakby wciąż mizerne, ot można zapytać w losowo wybranej klasie- kto z was śpiewa, kto tańczy choćby na ulicy, kto recytuje także przed snem, kto czyta w soboty i niedziele, kto mając niespełna piętnaście lat napisał swoją pierwszą sztukę i wystawił ją, kto maluje lub choćby rzeźbi w lodzie, a aura zwłaszcza tej przygodzie bardzo sprzyjająca. To bardzo ciekawe zagadnienie, związane bezpośrednio z wpływem kreatywności nauczyciela na rozwój zainteresowań i postaw twórczych ucznia. Idąc dalej tym tropem, to cała złożoność psychologii rozumienia i akceptacji przez nauczyciela, odmiennych i zróżnicowanych poszukiwań autokreacyjnych ucznia.

Zachowałem pod powiekami taki dobry czas polskiej szkoły, choć tamten czas paradoksalnie był dla większości mojego pokolenia okrutny. To był czas nauczyciela i ucznia kroczącego w jednej parze. To był czas nauczyciela pasjonata. To był czas ludzi wspaniale odnajdujących swoje społeczne miejsce i swoją rolę. Jednym tchem mogę wymienić koła zainteresowań, szkolne kluby i stowarzyszenia, teatr i chór i spółdzielnię uczniowską, harcerstwo, sks, PCK. W każdym z tych działań szkolnych

był konkretny nauczyciel i była jego autentyczność, jego prawda. Może dla tej prawdy i tych zapalonych gotowych do pokazywania świata rąk, dzieciaki w każdym wieku garnęły się chętne do współdziałania, do kreatywnego i odpowiedzialnego rozwoju. W całej szkole nie było bodaj jednego nauczyciela, który nie miałby wokół siebie uczniów prawdziwie, bo nie z musu, zainteresowanych jakąś indywidualnie i bardzo niezależnie ukazywaną rzeczywistością. Widzę polonistkę recytującą z nami klasyków, widzę historyka prowadzącego orkiestrę dętą, widzę anglistę słuchającego i tłumaczącego po lekcjach teksty Pink Floyd, widzę i wspominam z nostalgią wuefistę, który przygotowuje wraz z grupą chłopaków szkolne lodowisko. Tak, podczas ferii, a trwały tyleż samo bo całe dwa tygodnie, przychodziliśmy do szkoły, na lodowisko. Dlaczego wracaliśmy do szkoły w czasie wolnym, gdy równie piękne lodowiska były otwierane przez miasto i straż pożarną.

Pewnie dlatego, że tam czekały na nas najpiękniejsze dziewczyny(!) no i to były nasze dziewczyny, z naszej szkoły. Tak, tak, to z całą pewnością były inne czasy, inni ludzie i przestrzenie niezależne od elektronicznej dominacji. W tych pozornie prostych relacjach międzyludzkich, bo dalekich od szkolnego, wówczas bardzo rygorystycznie egzekwowanego formalizmu, odnajdowaliśmy jako wkraczający w życie młodzi gniewni, osobowości otwarte i doskonale przygotowane do dialogu, do rozmowy, która rodziła się zazwyczaj na gruncie perfekcyjnej wiedzy (także społecznej) i autentycznej osobistej pasji. Być może, że ostrym kontrapunktem do tak przeżywanej i spektakularnie eksponowanej radości życia, był dramat niedawnej wojny.

Nie otrzymałem odpowiedzi na zadane pytanie skierowane do MEN, a nawet osobiście do pani minister. No i prawidłowo, kreatywność o którą dopominam się w polskiej szkole, nie może mieć w rodowodzie paragrafu. Nakaz, zapis i szymel, nie zapowiadają autonomii i nie wróżą radości rozwoju. Gdyby tak przenieść radość i energię uczniów z przerw międzylekcyjnych na zajęcia, gdyby wzmocnić tę energię autentycznym entuzjazmem i uśmiechem nauczyciela. Pewnie teraz niejedną uśmiechnął się właśnie. Marzę i mam nadzieję, bo to mi coraz lepiej wychodzi w sferze indywidualnej kreatywności. Zmierzając jednak nieuchronnie ku losom wyznaczonej własnej Ultima Thule, odnajduję tu i ówdzie wyspy pedagogicznej szczęśliwości. Spotykam tam ludzi, którzy patrzą prosto w twarz, życzliwie się uśmiechają, rozmawiają nie spiesząc się, nie pytają czy można skrócić zajęcia.

Spotykam nauczycieli, którzy tak jak moi przywołani sprzed lat mistrzowie, idą ze swoim uczniem w jednej parze. Idą i razem odkrywają świat. Bo świat jest coraz bardziej osamotniony, bo jest jeden i coraz bardziej potrzebuje człowieka z pasją.

Lewna Małgorzata
nauczyciel przedszkola, logopeda
Publiczne Przedszkole Nr 12 w Pile

Wykorzystanie elementów metody integracji sensorycznej w terapii logopedycznej

Termin integracja sensoryczna został użyty po raz pierwszy w 1902 roku w Anglii przez Sir Ch. Sherringtona. Badaczką, która zainteresowała się tym terminem a następnie uściśliła jego znaczenie była amerykańska psycholog, pedagog specjalny i terapeutka zajęciowa Jean Ayres. Zdefiniowała ona integrację sensoryczną jako „proces, w którym następuje organizacja dostarczanych do naszego organizmu wrażeń, tak by mogły być wykorzystane w celowym, zakończonym sukcesem działaniu” (F. V. Maas, 1998 s. 18). Uczymy się przez zmysły i dzięki zmysłom. To one dostarczają „pożywienia” dla naszych zmysłowych i ruchowych układów. Jest to złożony proces, który swój początek ma w momencie odbioru bodźców z otoczenia (między innymi: bodźców wzrokowych, słuchowych i dotykowych). Następnie dokonywana jest ich selekcja i „obróbka” w układzie nerwowym. M. Karga (2007) na łamach czasopisma „Dziecko” opisuje to następująco: „bodźce płynące od różnych zmysłów muszą zostać złożone w jakąś całość, która pozwoli nam odpowiednio zareagować na sytuację”. Uwidacznia się to na przykład w „obronnym wyciągnięciu rąk przez dziecko przed napotkaną przeszkodą, przed upadkiem podczas chodzenia”. (B. Odowska-Szlachcic, 2010, s. 27).

Nasze układy zmysłowe współdziałają ze sobą, pomagają sobie i wzajemnie się uzupełniają, pomagając nam w wykonywaniu zadań związanych z codziennym funkcjonowaniem, na przykład: umiejętności chodzenia, wspinania się, utrzymywania równowagi, jak również funkcji związanych z mową. (F. V. Maas, 1998, s.18). Dostęp do zdobywania i bogacenia doświadczeń sensorycznych dziecko uzyskuje poprzez ruch, poznawanie otoczenia oraz działanie (B. Odowska-Szlachcic, 2010, s. 27). W tym momencie należy wspomnieć, iż na rozwój mowy rozumianej jako wyższy proces mózgu ma wpływ szereg procesów zachodzących: w układzie przedmózgowym (zwanym zmysłem równowagi), słuchowym, limbicznym, dzięki zmysłom dotyku i propriocepcji (określa się go jako czucie głębokie - informuje nas o wrażeniach płynących z wnętrza naszego ciała) oraz zmysłów powonienia i smaku.

„Aby dobrze mówić, konieczne jest dobre planowanie ruchów w obszarze jamy ustnej (...) Jest to możliwe tylko wtedy, gdy różne informacje są w dostatecznym stopniu integrowane przez zmysły podstawowe. (...) Mowa jest końcowym produktem dobrze zintegrowanych układów zmysłowych.” (S. Pauli, A. Kisch, 2004, s. 95).

„Podstawowymi wskaźnikami wyznaczającymi rozwój mowy u dziecka są przede wszystkim ogólne zdolności ruchowe, prawidłowy poziom napięcia mięśniowego oraz rozwój małej motoryki” (B. Odowska-Szlachcic, 2010, s. 13). Dążąc do zwiększenia skuteczności oraz wzbogacenia oddziaływań na gruncie terapii logopedycznej, można pokusić się o zastosowanie elementów metody integracji sensorycznej.

„Przemyślane wykorzystywanie elementów jednej terapii pod-

czas trwania drugiej i odwrotnie, może zaowocować szybszym osiągnięciem sukcesów przez dziecko” (Szumska A. s. 53). Właściwa terapia SI (integracji sensorycznej) prowadzona jest na specjalistycznym sprzęcie, dlatego ważne jest by prowadził ją terapeuta SI z pełnymi kwalifikacjami.

Wybrane ćwiczenia są jednak możliwe do wykonania w warunkach gabinetu logopedycznego. W tym miejscu należy zaznaczyć, że logopeda powinien posiadać przynajmniej podstawową wiedzę z zakresu metody integracji sensorycznej a ćwiczenia winny być dostosowane do możliwości i ograniczeń intelektualnych dziecka, uwzględniając rodzaj zaburzenia, wiek, ogólny poziom jego rozwoju, czynniki współwystępujące, jak na przykład sprzężone zaburzenia rozwojowe lub choroby somatyczne (Szumska A., załącznik).

Przykłady ćwiczeń:

- podskoki obunóż lub na jednej nodze stojąc w miejscu, do przodu, do tyłu, na boki
- przysiady i wstawanie – powolne i szybkie
- obroty wokół własnej osi ciała (szybko i wolno)
- chodzenie wzdłuż linii (ścieżce narysowanej kredą)
- tory przeszkód
- turlanie się na różnych rodzajach podłoża – koc, karimata, wykładzina
- przeciąganie liny
- wyciskanie, ściskanie gąbek, ściereczek (suchych, wilgotnych, mokrych) oraz piłeczek
- różnego rodzaju domina dotykowe
- dotykanie różnych rzeczy śliskich, zimnych, ciepłych (z użyciem okładów żelowych, „glutków”)
- dotykanie różnych faktur, przedmiotów (w tym bez udziału aparatu wzrokowego)
- wyszukiwanie przedmiotów w pojemniku wypełnionym na przykład sypkim ryżem, kaszą manną
- rzucanie do celu woreczkami z grochem, ryżem
- „rysownice” latarką/laserem po ścianie (tylko pod kontrolą osoby dorosłej)
- używanie kontrastowego tła (na przykład prezentacja białych przedmiotów na czarnym tle)
- rozpoznawanie z zamkniętymi oczami zapachu i smaku różnych produktów jadalnych
- wąchanie olejków i identyfikowanie ich z ilustracją, konkretem
- opukiwanie uszu przez pojemnik (kubek) plastikowy, szklany itp. lub dłoń przyłożoną do ucha
- ćwiczenia z wykorzystaniem małej deski równoważnej, trampoliny, maty z gryką, materaca, piłki typu „skoczek”, deski rolki, małej trampoliny, niskiego taboretu obrotowego.

Wszystkie powyższe ćwiczenia można z powodzeniem wykorzystać w celu wzmocnienia efektów i urozmaicenia oddziały-

wań logopedycznych. Ważna jest tu inwencja twórcza logopedy, który wykorzystując elementy integracji sensorycznej (nazywanej przez niektórych „naukową zabawą”), może „przemycić” ważne treści mające wpływ na skuteczność prowadzonej terapii logopedycznej.

Poniżej przedstawiam przykłady ćwiczeń łączących elementy metody integracji sensorycznej z oddziaływaniem logopedycznym:

- Ćwiczenie przeprowadzone z użyciem deskorolki - dziecko jedzie w pozycji na brzuchu po zagadkę umieszczoną w pojemniku, następnie logopeda odczytuje ją. Zadaniem dziecka jest podanie prawidłowej odpowiedzi oraz nazwy głoski, na którą się zaczyna.
- Dziecko idąc po wyspach sensorycznych zatrzymuje się przy każdej z nich i wącha jeden z wybranych przez siebie zapachów z zestawu do treningu węchowego. Dziecko nazywa go i wskazuje na ilustracji rzecz/roślinę o danym zapachu (na przykład zapach trawy – ilustracja przedstawiająca trawę).
- Dziecko powtarza po logopedzie wybrane głoski, sylaby, logatomy. Po każdej udanej próbie przypina klamerkę (raz ręką prawą, raz lewą) do sznura umieszczonego na wysokości wzroku dziecka.
- Logopeda wypowiada różne słowa. W momencie, gdy dziecko usłyszy w wyrazie wybraną głoskę (umawia się wcześniej jaka to ma być głoska) wrzuca woreczek do czerwonej skrzynki. Jeżeli w wypowiedzianym słowie nie ma interesującej nas głoski, dziecko wrzuca woreczek do pudełka niebieskiego. Dziecko celuje prawą ręką do pudełka umieszczonego po jego lewej stronie, a lewą ręką do pudełka umieszczonego po stronie prawej. (ćwiczenie to ma wpływ na kształtowanie się umiejętności przekraczania linii środkowej ciała).
- Ćwiczenie z użyciem małej trampoliny: dziecko skacząc na trampolinie przygląda się (fiksuje wzrok) prezentowanym po kolei ilustracjom. Po rozpoznaniu przedmiotu przedstawionego na ilustracji dziecko ma przestać skakać oraz podać jego nazwę. Można poprosić dziecko o wskazanie, w którym miejscu w słowie ukryła się wybrana głoska (w nagłosie, śródgłosie czy wygłosie).
- Dziecko siedzi na niskim taborecie obrotowym, który jest wprawiany w ruch przez logopedę. Po każdym zatrzymaniu taboretu logopeda pokazuje dziecku różne przedmioty: piłeczki sensoryczne, maskotki, tak by dziecko mogło po rotacji ustabilizować sobie pole widzenia i zafiksować wzrok. (ćwiczenie to sprzyja treningowi skupiania uwagi).

– Ćwiczenia normalizacji czucia powierzchniowego i głębokiego sfery oralnej twarzy

- masaż całych dłoni, rąk, szyi różnymi fakturami materiałów/przedmiotów;
- dotykanie twarzy dziecka (czoła i policzków) różnymi fakturami (ircha, jedwab, sztruks, miotełki i szczoteczki silikonowe), następnie można poszerzyć repertuar bodźców o cechy fizyczne: temperaturę, wilgotność;
- wykorzystanie podmuchu wytworzonego przez pompkę do pompowania materaca - strumień powietrza skierowany na dłoń, kark, twarz;
- masaż dłoni, rąk, pleców przy użyciu myjki;
- stymulacja wewnątrz jamy ustnej z wykorzystaniem strzykawki wypełnionej przegotowaną wodą (słodką, ciepłą, zimną) – opryskiwanie języka, podniebienia, wewnętrznej strony policzków;
- opukiwanie/masowanie dziąseł, języka, podniebienia, wewnętrznej strony policzków indywidualnymi nakładkami na palec o różnym zakończeniu (wykorzystywane zazwyczaj do higieny jamy ustnej niemowląt). Ze względów higienicznych jedna nakładka jest przeznaczona do użytku tylko przez jedno dziecko.

Jak widać wachlarz możliwości, które dają nam możliwość wplatania elementów integracji sensorycznej w codzienną terapię logopedyczną jest nieograniczony i zależny od inwencji twórczej i wyobraźni logopedy.

Bibliografia:

1. Karga M., Terapia zabawą [w:] Dziecko, listopad 2007 r.
2. Maas F. V., Uczenie się przez zmysły Wprowadzenie do teorii integracji sensorycznej dla rodziców i specjalistów, Warszawa 1998.
3. Odowska-Szlachcic B. Metoda integracji sensorycznej we wspomaganiu rozwoju mowy u dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego., Gdańsk 2010.
4. Pauli S., Kisch A., Co się dzieje z moim dzieckiem. Zaburzenia rozwoju ruchowego i postrzegania., Warszawa 2004.
5. Szumska A. Wspomaganie rozwoju mowy dziecka w oparciu o metodę integracji sensorycznej. Materiały szkoleniowe Gdańskiej Pracowni Pomocy Pedagogicznej, Psychologicznej i Terapeutycznej.

DOROTA MATCZYŃSKA

TŁOCZNE ULICE,
WESOŁE OSIEDLA OD GWARU DZIECI,
CENTRA HANDLOWE
I CIĄGLE TEN SAM POMNIK STASZICA.
TO MOJE MIASTO PIŁA.

Tomasz Róg
nauczyciel języka angielskiego
Liceum Ogólnokształcące Towarzystwa Salezjańskiego
im. Św. Jana Bosko w Pile

Twórcze zachowania językowe uczniów na lekcjach języków obcych

Podnoszą się głosy, że polska rzeczywistość szkolna zabija kreatywność ucznia, a promowane są postawy odtwórcze. W powszechnym przekonaniu rodziców, uczniów, a także i nauczycieli, model transmisyjno-podawczy wciąż stanowi właściwy sposób prowadzenia lekcji. Z drugiej strony, wiele mówi się o potrzebie rozwijania twórczych zachowań uczniów, o tym, że nie wiemy, do jakich przyszłych zawodów przygotowujemy nasze dzieci, gdyż wiele z tych zawodów nie zostało jeszcze powołanych do życia. Tymczasem najnowszy podręcznik akademicki do pedagogiki podaje przykłady takich pod-dyscyplin jak "pedagogika ekologiczna", "emancypacyjna", czy hybrydy językowe typu "pedagogika serca", o pedagogice kreatywności nie wspominając ani słowem. W poniższym artykule chciałbym skupić się na konieczności rozwijania kreatywności językowej na lekcji języków obcych oraz podzielić się kilkoma pomysłami na jej wdrażanie.

Jednymi z fundamentalnych zadań dzisiejszej dydaktyki, w tym glottodydaktyki są rozwijanie u uczniów twórczego myślenia oraz ich autonomizacja. Przygotowane przeze mnie zadania zawierają treści pobudzające kreatywność uczniów, zwłaszcza kreatywność językową. Artykuł ten jest więc głosem na rzecz promowania idei szkoły kreatywnej, ale z pełną świadomością istnienia innych praktyk. Pisząc ten artykuł oparłem się na dwóch założeniach popartych badaniami empirycznymi. Po pierwsze, przyjmuję, że kreatywność nie jest cechą wrodzoną, ale umiejętnością, którą można rozwijać. Po drugie, zakładam, że rozwijanie kreatywności językowej prowadzi w konsekwencji do rozwijania kreatywności jako takiej. Obydwa założenia zostaną omówione szerzej w dalszej części tej sekcji.

Zaprojektowane materiały mają na celu dwa rodzaje oddziaływań. Z jednej strony mają służyć usuwaniu tzw. inhibitorów twórczości (Nęcka 2012:211), t.j. wszelkich blokad i przeszkód tłumiących twórczą aktywność ucznia, a z drugiej strony mają ćwiczyć sprawności poznawcze konieczne w rozwijaniu kreatywnych zachowań językowych. Pierwszy rodzaj oddziaływań oparty jest na propozycjach Paula Torra (1965) skierowanych do nauczycieli, dotyczących sposobów usuwania przeszkód dla myślenia twórczego w szkole. Propozycje te propagują odnoszenie się z szacunkiem do niezwykłych pytań i niecodziennych pomysłów, okazywanie uczniom, że ich pomysły są wartościowe, oraz działanie bez oceny. Drugi rodzaj oddziaływań, czyli nauczanie twórczości polega na takim prowadzeniu lekcji, gdzie uczniowie będą mogli nauczyć się twórczego rozwiązywania problemów, będą stymulowani do szukania nietuzinkowych rozwiązań, zachęceni do zmagania się z wszelkimi barierami i inspirowani do wypracowywania nowych rozwiązań.

Stworzenie koncepcji kreatywności jako takiej nastrocza problemu badaczom i zdaje się być pieśnią przyszłości. W gąszczu już istniejących definicji z dziedziny psychologii czy pedagogiki można odnaleźć zarówno punkty styczności jak i miejsca rozbieżności. Sajdak (2008: 51) zauważa, że wiele szkół uznających się za kreatywne nigdy nie wypracowało odpowiedniej definicji kreatywności, lub definiując popełniają błąd typu *ignotum per ignotum*. Wielokrotnie szkoły kreatywne z nazwy funkcjonują bez odpowiedniego zaplecza teoretycznego i bez

wypracowanych umiejętności praktycznych. Nalaskowski, obnażając ignorancję tego typu instytucji, stwierdza, że wielu naiwnie wierzy, iż kreatywność to "przypisana każdej jednostce dyspozycja, łatwa do wywołania metodą nieskomplikowanych sztuczek" (1998: 108). Tymczasem problem konceptualizacji kreatywności jest głębszy, gdyż jak zauważa badacz problematyki twórczości Szmidt (2007: 48), zarówno literatura psychologiczna jak i pedagogiczna nie zdołały dotąd ustalić definicji tego słowa.

W konsekwencji, definicja kreatywności językowej staje się kwestią sporną, choć wiele na jej temat już napisano. Na potrzeby poniższego artykułu kreatywność językową w języku obcym definiuję poprzez trzy rodzaje aktywności, które można rozpatrywać z osobna, lub które mogą współistnieć. Po pierwsze jest to umiejętność manipulowania formami języka, w wyniku której produkowane są nowe wypowiedzi (np. stosowanie poznanej struktury gramatycznej do generowania nowych wypowiedzi); po drugie jest to umiejętność nadawania poznany formom języka nowych znaczeń (np. używanie słów w nietypowym kontekście, przypisywanie formom języka nowych znaczeń); po trzecie jest to umiejętność przekształcania języka w taki sposób, aby generować oryginalne znaczenia (np. zabawa językowa, gra słów). Innymi słowy, kreatywność taka oznacza umiejętność konstruowania zarówno nowej formy, jak i nowego znaczenia (można również przyjąć, że każda nowa forma jest w zasadzie nowym znaczeniem). Istotą rozwijania takiej sprawności jest zaopatrzenie ucznia w umiejętność rozumienia intencji obcojęzycznego rozmówcy, zwłaszcza w wypadku, gdy wypowiedź nie będzie odpowiadała sztywnym regułom poprawności językowej. Jednocześnie, uczeń kreatywny językowo będzie w stanie wykorzystać repertuar dostępnych mu środków językowych do osiągnięcia wymaganego celu komunikacyjnego. Ponadto, kolejnym powodem, dla którego warto rozwijać kreatywność językową jest jej potencjalny związek z kreatywnością jako taką. Badania prowadzone na polskim gruncie (np. Błachowska-Szmigiel 2010, Karpińska-Musiał 2011) wskazują, że twórcze użycie języka wpływa na twórcze myślenie (patrz: Róg 2012).

Proponuję zestaw lekcji składających się z kilku zadań (średnio 7), które w mniejszym lub większym stopniu nawiązują do tematu głównego. Układ ćwiczeń odpowiada schematowi: Wprowadzenie – Ćwiczenie – Produkcja. Na początku każdego zestawu uczniowie dostają do przedyskutowania kilka pytań, zwykle pracują w parach szukając odpowiedzi. Pytania te, wprowadzające do tematu, oparte są na heurystycznej metodzie burzy mózgów (Szmidt 2007: 275) i służą rozwijaniu umiejętności myślenia pytajnego. Druga faza lekcji ma zwykle formę zadania rozwijającego umiejętność czytania, w czasie której uczniowie poznają nowe słownictwo wprowadzone w tekście oraz ćwiczą umiejętność czytania ze zrozumieniem. Autorską modyfikacją jest wprowadzenie zadań, które pozwalają uczniom na kreatywne rozwiązywanie ćwiczeń. Polecenia do zadań brzmią, np.:

1) Uzupełnij luki w tekście w taki sposób, aby tekst był humorystyczny/ brzmiał poetycko/ wyglądał na opowiadania science-fiction, etc.

2) Wykorzystaj nowopoznane rzeczowniki/ czasowniki/ przymiotniki do stworzenia własnego tekstu (nie wolno zmieniać kolejności słów),

3) przepisz ten sam tekst z perspektywy innej osoby/ zwierzęcia/ przedmiotu,

4) zmień ramy czasowe/ tło społeczne/ kolejność wydarzeń w tekście,

5) wymyśl alternatywne zakończenie.

Podczas etapu produkcji uczniowie mają do wykonania zadanie, które ma na celu wyzwolić w nich kreatywność. Zwykle nie narzuca się sztywnych ram wykonania zadania, ceniona jest oryginalność i wartościowość wykonania. Przykładowe polecenia w tej fazie lekcji brzmią:

1) Ułóż jak najwięcej zdań, w których pierwsze litery słów to...,

2) Znajdź jak najwięcej nowych słów w wyrazie...,

3) Ułóż jak najwięcej zdań na literę...,

4) Zaprojektuj wynalazek, który...,

5) Ułóż kampanię reklamową dla swojego produktu,

6) Dokończ początki zdań...,

7) Napisz odpowiedź na list...,

8) Wymyśl jak najwięcej zastosowań (np. gazety),

9) Korzystając z poznanych zasad słowotwórstwa wymyśl nowe słowa opisujące..., etc.

Rolą nauczyciela - autora jest stworzenie uczniom warunków do rozwijania twórczości. Należy zadbać o demokratyczny klimat w klasie z naciskiem na współpracę oraz zachęcić każdego ucznia do aktywnego uczestnictwa w zajęciach, ujawnienia własnych talentów, ekspresji i nieskrępowanego wysuwania własnych pomysłów. Zaprojektowane materiały służą rozbudzaniu motywacji wewnętrznej, stawiane pytania są inspiracją do poszukiwania oryginalnych odpowiedzi, często wprowadzony jest element niewielkiej rywalizacji. Zgodnie z zaleceniami E.P. Torrence'a (1965: 351) uczniom należy "zabijać ćwieka", co zapobiega ograniczaniu ich naturalnych dyspozycji twórczych.

Poniżej prezentuję kilka przykładów zadań, jako inspirację do tworzenia własnych materiałów dydaktycznych służących rozwijaniu kreatywności językowej uczniów.

Rozgrzewka twórcza

TASK 1.

You are opening a new shoe/ music/ book/ clothes/ grocery/ shop. Invent 6 names for it.

TASK 2.

A fire has broken out where you live. You have a few minutes to grab five of your belongings and rescue them. Which five things would you take? Remember you have to carry them all.

Pobudzenie wyobraźni twórczej

TASK 3.

Imagine you can:

catch a falling star,

discover gold wherever it exists

become your favourite book character.

What would you do?

Elaboracja (staranność opracowania szczegółów)

TASK 4.

Suggest substitutes: one, two or three words which could be rubbed out and replaced by others.

When John met Emma he knew they would be friends.

TASK 5.

Add 1 – 3 words to the sentence.

John bought two sweaters.

Ćwiczenie myślenia pytajnego

TASK 6.

What is interesting about

a carrot

a frog

a snail

dust?

TASK 7.

Suggest things which could be described by all three adjectives.

beautiful/ big/ cold

green/ young/ expensive

small/ lucky/ free

small/ loud/ fat

expensive/ wonderful/ hot

expensive/ heavy/ interesting

funny/ small/ thin

TASK 8.

The students guess what the person is talking about and anything else they can infer about the situation – what sort of person that might be, what the relationship is between the speakers.

1. 'You idiot! We'll never get it back now!'

2. 'It's awful! Let's ask for our money back!'

3. 'She's far too big, we'll never get her in.'

4. 'Found it at last! But it's too late now.'

5. 'Just in time! You've saved us! In another minute...'

6. 'You should have thought of that before. Nothing can be done now.'

TASK 9.

Here are some conventional comparisons in English:

as proud as a peacock, as white as snow, as sweet as honey, as cold as ice

Think of your own comparisons for the following adjectives: juicy, grateful, brilliant, romantic, delicious, awkward, gorgeous, frightening

TASK 10.

Odd one out and justify your choice:

butcher/ chemist/ footballer/ photographer

cap/ blouse/ suit/ purse/ tracksuit

reading/ riding/ swimming/ roller skating

ball/ ski/ racket/ trainers

big/ fast/ beautiful/ old.

Bibliografia:

1. Blachowska-Szmigiel, Marzena. 2010. *Twórcze schematy poznawcze a kreatywność językowa*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

2. Karpieńska-Musiał, B. 2011. "Kreatywność w edukacji językowej – kompetencja niedostatecznie obudzona", referat wygłoszony podczas VI. Międzynarodowej Konferencji Edukacyjnej Ustroń/Gliwice 2011.

3. Kwieciński, Z., Śliwierski, B. 2003. *Pedagogika – podręcznik akademicki*. PWN: Warszawa.

4. Nałaskowski, Aleksander. 1998. *Společne uwarunkowania twórczego rozwoju jednostki*. Kraków: Impuls.

5. Nęcka, Edward. 2012. *Psychologia twórczości*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
6. Róg, Tomasz. 2012. "Nauczanie języka formułicznego a rozwijanie kreatywności językowej". *Neofilolog* 37. Poznań: Motivex.
7. Szmidt, Krzysztof. J. 2007. *Pedagogika twórczości*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Torrance, E. Paul. 1965. *Rewarding creative behaviour. Experiments in classroom creativity*. Englewood Hills: Prentice Hall.

Nauczyciel – praktyk proponuje...

Kinga Bartnicka
nauczyciel biologii
Gimnazjum nr 4 im I. Paderewskiego w Pile

SCENARIUSZ ZAJĘĆ TERENOWYCH Z BIOLOGII (edukacja przyrodnicza i społeczna)

TEMAT LEKCJI:

„CO KRYJE W SOBIE PARK?”

CELE ZAJĘĆ

Cele dydaktyczne:

poznawanie wybranych gatunków roślin zdrewniałych i zielnych ze zwróceniem uwagi na okazy pomnikowe, dostrzeganie bogactwa flory
poznawanie cech ekosystemu sztucznego
rozwijanie umiejętności obserwacji i porównywania

Cele wychowawcze:

dostrzeganie walorów parku - aspekt historyczny, zdrowotny, społeczny
utrwalenie zasad regulaminowych korzystania z tego obiektu
współpraca w grupie

METODY PRACY:

prezentacja słowna i wizualna
pogadanka - wprowadzenie
obserwacja
praca zespołowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

szytwe podkłady
notatniki i długopisy
duża koperta lub foliowa „koszulka”
(aparatury fotograficznej)

POMOCE DYDAKTYCZNE:

okazy naturalne
atlas roślin i inne ilustracje
tablica informacyjna
wydruki z przewodników internetowych

PRZEBIEG I ORGANIZACJA ZAJĘĆ

1. Powitanie uczestników, przypomnienie uczniom zasad porządku i bezpieczeństwa
2. Przejście ze szkoły do bramy i głównej alei parku z zatrzymaniem przed obeliskiem

3. Zapoznanie się z regulaminem i ogólną charakterystyką parku z tablicy informacyjnej
 4. Przedstawienie wyznaczonych celów
 5. Podział na grupy
 6. Wybór kapitanów drużyn (zapoznają zespół z przydziałem zadań na kartach pracy)
 7. Polecenie wykonywania notatek własnych przez wszystkich uczniów
 8. Zalecenie zbierania opadłych liści i wykonywania zdjęć
- Oprowadzenie zaplanowanym szlakiem, aktywność uczniów w poszerzaniu przekazywanej wiedzy. Obserwowanie flory i innych atrakcji parku ukierunkowane przez cele lekcji
Zestawienie najistotniejszych informacji – odczyt wybranych fragmentów z przewodników internetowych
Dokończenie zadań przez zespoły
Prezentacja przez kapitanów efektów pracy grup stanowiąca podsumowanie lekcji w blokach wyznaczonych celami
Nagrodzenie uzyskanych wyników pracy i aktywności
Rozdanie instrukcji wykonania zadania domowego dla chętnych (przygotowania kart zielnikowych) oraz propozycja zadania długoterminowego - album o parku (dowolne ujęcie)
Refleksja na temat korzyści płynących z odbytych zajęć
Przejście do szkoły i pożegnanie się.

KARTA PRACY

GRUPA I A

głos mają:

PRZYRODNICZY-DRZEWA, KRZEWY

Na podstawie uzyskiwanych podczas zajęć informacji należy dokończyć lub uzupełnić zdania poprzez wpisanie właściwych gatunków drzew:

1. Osiemdziesiąt lat liczą sobie pomnikowe drzewa w alei głównej z gatunku.....
2. Za pomniki przyrody uznano w parku także dwa inne drzewa, są nimi:..... i
3. Zimozielony krzew o nazwie..... stanowi żywopłot wokół wielkiej okrągłej rabaty, w centralnej części parku.

4. Drzewo iglaste w parku gubiące liście na zimę nazywa się.....
5.słynie z bardzo gładkiej, sinawej kory.
6. W gruncie mocno wilgotnym, nad wodami rośnie
7. Gatunek drzewa w parku, które gości w domach jako świąteczna choinka to.....
8. Orzechy laskowe są owocami krzewu o nazwie.....
9. Zwracające uwagę grube pnie ze spękaną korą należą do....., których liście są złożone, bo na jednym ogonku występuje większa liczba blaszek

Skład grupy:

.....

Z KATEDRY DENDROLOGII
 KARTA PRACY

GRUPA I B

głos mają:

PRZYRODNICY-EKOSYSTEM SZTUCZNY

Na podstawie uzyskiwanych podczas zajęć informacji wykonaj następujące polecenia:

Dlaczego parku nie można nazwać ekosystemem (miejsce współistnienia organizmów powiązanych zależnościami) naturalnym.....
 Podaj przykłady działania człowieka wpływające na przyrodę w parku.....
 Uzasadnij potrzebę podejmowanych zabiegów, nad którymi czuwają specjaliści (pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni Miejskiej).....
 Wymień przykładowe gatunki zielnych roślin ozdobnych wysadzanych na rabaty kwiatowe.....
 Jaka jest powierzchnia parku.....

Skład grupy:

.....
 Z ZAKŁADU EKOLOGII

KARTA PRACY

GRUPA II A

głos mają:

HISTORYCY

Dokończ zdania w oparciu o uzyskane podczas zajęć informacje:

Park powstał w..... wieku.

Miasto za tamtych czasów nazywało się

W poprzednich latach (tj. osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych) na terenie parku, w historycznym budynku miało swoją siedzibę Muzeum Okręgowe. Pierwotnie należał on do Bractwa.....

W 1955r. w parku umieszczono popiersie sławnego Pilanina i od tego też czasu nosi on imię

Park został wpisany do rejestru zabytków w roku.

Najmłodszym pomnikiem jest wzniesiony w 2001r. obelisk

zwieńczony kulą, poświęcony Byłym, Obecnym i Przyszłym Pilanom. Znajduje się on w pobliżu.....

Za „perełkę” architektoniczną parku uznaje się....., usytuowaną nad malowniczym stawem.

Skład grupy:

.....

Z INSTYTUTU HISTORII

KARTA PRACY

GRUPA II B

głos mają:

AKTYWISCI MŁODZIEŻOWEGO RUCHU SPOŁECZNEGO

Dokonaj charakterystyki obiektu z punktu widzenia użyteczności publicznej:

1. Kiedy uczniowie naszej szkoły najintensywniej wentylują płuca w parku
2. Które miejsca przyciągają największą liczbę wypoczywających
3. Goście jakiego lokalu mogą cieszyć się bezpośrednim sąsiedztwem zieleni parku.....
4. W jaki sposób kompleksy zielone poprawiają warunki życia mieszkańców w centrach miast
5. Jakie osoby najczęściej uwieczniają widoki parku na swoich zdjęciach
6. Wymień niedawne inwestycje i postanowienia władz w ramach prowadzenia parku

Jakie osoby najczęściej korzystają z parku

Skład grupy:

.....

Z WYDZIAŁU NAUK SPOŁECZNYCH

ANNA ZAMCZYK I ANGELIKA WYKA

PIŁA – MIASTO STASZICA,

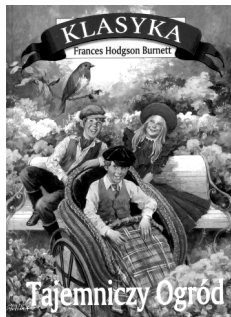
KAŻDA TU PIĘKNA ULICA.

MIASTO ZIELENI I JELENI.

PRZYJEDŹCIE, A BĘDZIECIE ZADOWOLENI.

Maria Kluk
nauczyciel bibliotekarz
Zespole Szkół nr 3 w Pile

Nasze ogrody - tworzenie własnego, przyjaznego świata *Zajęcia z elementami biblioterapii*

Scenariusz zajęć pozalekcyjnych w kole
teatralnym - grupa uczniów
z klasy V szkoły podstawowej

Cele ogólne:

- kształcenie umiejętności skutecznego nawiązywania kontaktów międzyludzkich z uwzględnieniem zasad grzeczności, bezinteresowności i tolerancji,
- kształcenie wrażliwości estetycznej.

Cele szczegółowe - po zajęciach uczeń:

- rozumie znaczenie przyjacielskich więzi między rówieśnikami, samowychowania w kształceniu osobowości,
- doskonali umiejętności cieszenia się otaczającym nas światem i organizowania czasu wolnego,
- integruje się z grupą rówieśniczą,
- rozumie znaczenie szacunku dla innych i siebie w kontaktach społecznych.

Czas trwania zajęć:

45- 60 minut.

Metody:

- pogadanka,
- głośne czytanie,
- praca z tekstem,
- dyskusja.

Środki dydaktyczne:

- fragmenty książki F.H. Burnett „Tajemniczy ogród”,
- rysunek kwiatka (aneks nr 4),
- zdania do uzupełnienia.
- kredki, kartki,
- kartki z tekstem do uzupełnienia.

Przebieg zajęć:

I. Wprowadzenie:

- 1.. Powitanie uczniów.
- 2.. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
- 3.. Krótkie omówienie treści książki i przedstawienie jej bohaterów - wskazane jest zapoznanie się przez uczniów z treścią całej książki przed zajęciami.
- 4.. Rozdanie rysunku kwiatka do pokolorowania - symbol nastrój ucznia przed rozpoczęciem zajęć i po ich zakończeniu.

II. Główna część zajęć:

- 1.. Czytanie fragmentów książki:

a) opis „tajemniczego ogrodu” odkrytego przez Mary Lennox (aneks nr 1):

- porównanie ogrodu ze światem rzeczywistym:
 - co w waszym życiu jest „zaniedbanym ogrodem” (stosunki koleżeńskie w klasie, przyjaciele, znajomi), co chcemy zmienić ?

b) ogród miejscem wspólnej pracy - wprowadzenie przez Mary do własnego zamkniętego świata Dicka Sowerby, brata służącej Marty (aneks nr 2).

Dyskusja:

Symbolika zaniedbanego ogrodu:

Na „pierwszy rzut oka” wydaje się, że ogród jest martwy, że nie będąc ogrodnikiem – specjalistą - nic nie można zrobić. Uczniowie w nowej grupie niewiele o sobie wiedzą... Patrzą na ogród (grupę) bardzo uważnie, zaczynają dostrzegać oznaki życia, wyrastające z ziemi „cienkie listki” – pierwsze nawiązujące się więzi.

Każdy z uczniów ma inny charakter, zainteresowania, cele. Jeśli zaczną ze sobą rozmawiać, wyznaczą wspólny cel (ożywić „zaniedbany ogród” - zintegrować grupę), okaże się, że razem mogą wiele zdziałać.

c) wspólne rysowanie ogrodu na podstawie przeczytanego fragmentu książki (ogród zaniedbany, opuszczony)

d) wprowadzenie do ogrodu kolejnego bohatera książki - Colina Cravena, niepełnosprawnego syna opiekuna Mary, Archibalda Cravena (najważniejsze informacje o Colinie - syn wuja Mary, nie ruszający się z łóżka, wydelikacowany, przez całe otoczenie utwierdzany w przekonaniu o swojej słabości i chorobie),- jak Colin postrzega ogród i rolę, jaką w jego „odnowieniu” odgrywają Mary i Dick (aneks nr 3)?

III. Podsumowanie.

1.. Rozmowa na temat ogrodu, bohaterów książki:

- jak pod koniec książki zachowują się bohaterowie, czy chcielibyście mieć takich przyjaciół (jakie ich cechy najbardziej wam się podobają) ?
- jaki jest „nasz wymarzony ogród”, z kim chcielibyśmy w nim pracować ?
- uczniowie kończą zdanie (zapoznają się z przygotowanymi odpowiedziami, wybierają właściwą lub dopisują własne słowa):

Postaram się zapamiętać, że.....

Przygotowane odpowiedzi:

-przyjaźń wzbogaca nasze życie.
-bardzo ważna jest umiejętność realizowania własnych pasji.
-bardzo ważna jest umiejętność współdziałania z rówieśnikami, koleżankami, kolegami.

-każdy z nas odpowiada za swój los, może go kształtować.
-świat jest piękny, barwny i różnorodny jak ogród. Każdy z nas może znaleźć w nim swoje właściwe miejsce.

IV. Ewaluacja:

- ponowne kolorowanie kwiatka, porównanie z rysunkiem z początku zajęć.

Aneks nr 1

„Było to tajemniczo wyglądające, najrozkoszniejsze miejsce, jakie można sobie wyobrazić. Wysokie mury okalające ogród od wewnątrz, okryte były bezlistnymi gałęziami pnących róż, tak gęstymi, że były zupełnie splecione. Mary poznała, że to są róże, ponieważ wiele ich widziała w Indiach. Ziemia pokryta była wszędzie zrudziałą od zimna trawą, wśród której wyrastały tu i ówdzie klomby krzewów, które, gdyby zakwitły, okazałyby się różami. Było tam mnóstwo róż sztamowych, których pnie tak się porozrastały, że wyglądały jak drzewa. Było bowiem jeszcze wiele innych drzew w ogrodzie, a jakiś specjalny, czarowny urok nadawało mu to, że owe róże pięły się po owej drzewinie, puszczając w dół długie, wiotkie warkocze gałązek, chwytające się wzajem tu i ówdzie, czepiające się wyżej rosnących gałęzi i tworzące czarujące łuki i arkady na zewnątrz. Nie było na nich teraz ni listków, ni kwiatków i Mary nie wiedziała, czy żyją, czy też pomarły. Lecz ich cienkie, wiotkie szarobrunatne gałązki i pędy wyglądały jak mglista osłona, opadająca na mury i drzewa, nadawała ogrodowi taki tajemniczy urok. Mary przypuszczała, że musi on być odmienny od innych ogrodów, których nie zaniedbywano tak długo; i istotnie różnił się on zupełnie od wszystkich, jakie w życiu swoim widziała.”

Aneks nr 2

„ – Nie mam pojęcia, jacy są chłopcy - rzekła z wolna. Czy potrafiłbyś zachować tajemnicę, gdybym ci ją powierzyła? To wielka tajemnica. Nie wiem, co bym zrobiła, gdyby się o niej ktoś dowiedział. Myślę, że umarłabym!

Dick zmieszał się bardziej jeszcze niż przedtem i znów czuprynę pocierał, lecz odparł wesoło:

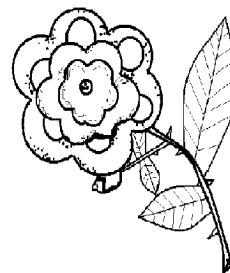
- Ja zawsze dochowuję tajemnicy. (...)
- Skradłam ogród - rzekła prędko. On nie jest wcale mój. On jest niczyj. Nikt go nie chce, nikt o niego nie dba, nikt do niego nigdy nie wchodzi. Może już wszystko w nim wymarło - nie wiem! (...)
- Chodź ze mną to ci pokażę - rzekła.”

Aneks nr 3

„- Gdy Mary odnalazła ten ogród, był on całkiem martwy - ciągnął dalej [Colin]. - Potem coś zaczęło rosnąć z gruntu wy-

pychać i czynić coś z niczego. Jednego dnia nie było nic, zaś nazajutrz już coś było. Przedtem nie obserwowałem niczego i zaciekałem się. Ludzie nauki są zawsze ciekawi, a ja będę człowiekiem nauki. Ciągłe sobie mówiłem: Co to jest? Co to jest? - To jest coś! Nie może być nic! Nie wiem jak to coś się nazywa, więc nazywam to czarami. Nie widziałem nigdy wschodu słońca, lecz widziała go Mary i Dick, a z tego, co mi opowiadali, pewny jestem, że to czary. Coś pcha je i ciągnie. Czasami, odkąd przychodzę do ogrodu, spoglądam przez gałęzie w niebo i mam dziwne uczucie szczęścia, jakby w piersiach coś mnie pchało, dawało siłę i kazało prędzej oddychać. Czary zawsze pchają i czynią coś z niczego. Wszystko powstaje z czarów, listki i drzewa, kwiaty i ptaki, borsuki i lisy, i wiewiórki, i ludzie. Zatem ta siła musi znajdować się wokół nas. I w tym ogrodzie i na każdym miejscu.”

Aneks nr 4

Bibliografia:

1. Burnett Frances Hodgson: *Tajemniczy ogród*. Kraków: Zielona Sowa, 2002. ISBN 83-7220-145-5
2. Szpunar Barbara: *Zastosowanie powieści „Tajemniczy ogród” Frances Burnett w biblioterapii* [online]. [dostęp: 4 grudnia 2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.profesor.pl/publikacja,24679,Artykuły,ZASTOSOWANIE-POWIESCI-8222TAJEMNICZY-OGROD8221-FRANCES-BURNETT-W-BIBLIOTERAPII>
3. *Tajemniczy ogród* [online]. [dostęp: 4 grudnia 2012]. Dostępny w World Wide Web: http://pl.wikipedia.org/wiki/Tajemniczy_ogr%C3%B3d
4. *Tajemniczy ogród – streszczenie* [online]. [dostęp: 4 grudnia 2012]. Dostępny w World Wide Web: <http://tajemniczy-ogrod.streszczenia.pl/>

JOANNA BACHORSKA

W WIELKOPOLSCIE MIASTO ISTNIEJE,
GDZIE NIGDY CHŁODNY WIATR MIESZKAŃCOM NIE WIEJE.
PIŁA TO MIASTO SIĘ NAZYWA
I WSZYSTKICH GOŚCI GŁOŚNO WZYWA.
GDYŻ JUBILEUSZ OBCHODZIĆ BĘDZIEMY,
BĘDZIEMY ŚPIEWAĆ I SIĘ NAJEMY.

Barbara Pankiewicz, Agnieszka Grala-Wieczorkiewicz,
Ewa Kluge, Oliwia Grabowska
nauczyciele biologii
Gimnazjum nr 5 im T. Kościuszki w Pile

Scenariusz lekcji biologii w gimnazjum

TEMAT LEKCJI: **Powtórzenie wiadomości o układzie pokarmowym.**

Cel ogólny lekcji:

Powtórzenie, pogłębienie i usystematyzowanie wiadomości i umiejętności dotyczących składników odżywczych, budowy układu pokarmowego, sposobu jego funkcjonowania oraz zapobieganie chorobom układu pokarmowego.

Cel wychowawczy:

Wdrażanie do samodzielnego myślenia, wnioskowania, uogólniania oraz zespołowej pracy nad problemem.

uczeń:

- wykazuje się znajomością budowy układu pokarmowego w oparciu o atlasy, modele, schematy.
- wykazuje się znajomością funkcjonowania układu pokarmowego na podstawie przeczytanego tekstu.
- analizując wykres, informację- znajduje rozwiązanie problemu (występującego w życiu codziennym)
- wykorzystuje posiadaną wiedzę do rozwiązywania sytuacji problemowych.

Oczekiwanie umiejętności:

Uczeń potrafi:
rozpoznawać na modelu i własnym ciele położenie wybranych narządów, w których podlegają trawieniu białka, tłuszcze i cukry.
podać końcowe produkty trawienia chemicznego.
rozpoznać rodzaj zęba na podstawie graficznego zapisu.
podać choroby spowodowane brakiem witamin.
nazwać element układu pokarmowego na podstawie „stopniowanego” tekstu.
wykryć cukry złożone stosując proste odczynniki.
podać choroby spowodowane brakiem witamin.
podać funkcje zębów.
ocenić i wybrać produkty o najlepszej wartości spośród wielu.
przewidzieć skutki odchudzania i stosowania niewłaściwych diet.

ZASADY PRACY NA LEKCJI

1. Pracujemy w 3 grupach (podział według kolejności w dzienniku)
 2. Każda grupa nadaje sobie nazwę związaną z układem pokarmowym (można to zadanie zlecić wcześniej) i wyjaśnia znaczenie za co będzie oceniana.
 3. Wyznaczamy w grupie:
 - lidera grupy, który: dba o porządek w grupie, wyznacza osoby do odpowiedzi dba, aby każdy w grupie zabrał głos
 - sekretarza, który: uważnie wpisuje plusy za aktywność i punkty zdobyte przez poszczególnych uczniów
- uwaga:** za złe zachowanie minusy lub punkty karne na wniosek lidera lub nauczyciela

ZASADY OCENIANIA NA LEKCJI

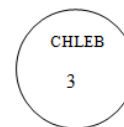
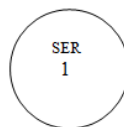
- za proste zadania dla całej grupy „+”
 - za zadania o większej trudności punkty od 1-5
 - za indywidualne wystąpienie od 1-5
 - za zadanie o dużym stopniu trudności uczeń może otrzymać 6 punktów
- uwaga:** nagroda dla grupy, w której wystąpił każdy uczeń. Każdy uczeń otrzymuje 5 punktów.
Po lekcji nauczyciel sumuje punkty, przelicza je w skali % i wpisuje do dziennika.

Załącznik 1. KARTA PRACY GRUPY

Zadanie 1

Podaj nazwę grupy (+ dla grupy), wyjaśnij nazwę i uzasadnij nazwę (0-5 p.)
(Dopuszcza się użycia zdrobnień nazw własnych)
na przykład: ząbki

zadanie 2

Masz przed sobą 3 zestawy zawierające ser, masło, chleb.
Polecenie a
Nazwij główny składnik trzech produktów, napisz go z odpowiednią cyfrą na załączonej kartce. (czas około 1,5)
Ustaw produkty w takiej kolejności jak będzie przebiegało (rozpoczął się) trawienie najważniejszego składnika tych produktów.
Za 3 prawidłowe odp. 3 p.; za 2 –2p.; za 1 – 1p.
Za prawidłową kolejność wszyscy +

Polecenie b

1. Każda grupa omawia trawienie losowo:
cukru
białka
tłuszczu
2. pokazuje miejsce trawienia na sobie oraz na modelu 2p.

Zadanie 3

Salatka grecka uważana za zdrowy pełnowartościowy posiłek zawiera m.in.: pomidory, orzechy, paprykę, ser feta, oliwki oraz oliwę. Wypisz składniki salatkę, które są źródłem:
Białek.....
Tłuszczów.....
Węglowodanów.....
Witamin.....

Soli Mineralnych.....

Zadanie 4

Masz przed sobą wzór zębowy Twojego kolegi, który po wizycie u dentysty dowiedział się, że ma do:

Grupa I: do leczenia dolną 6

Grupa II: do usunięcia górną 3

Grupa III: do leczenia górną 1

Polecenia:

Nazwij wskazany ząb (+ cała grupa)

Witamina:

a) A

1) SUCHA, SWĘDZĄCA SKÓRA, „SUCHOŚĆ OCZU”, ŚLEPOTA ZMIERZCHOWA (TZW. KURZA ŚLEPOTA), ZAHAMOWANIE WZROSTU

b) C

2) SZKORBUT (GNILEC), KRWAWIENIE DZIAŚEŁ, TRUDNE GOJENIE SIĘ RAN, OBNIŻONA ODPORNOŚĆ ORGANIZMU

c) D

3) KRZYWICA U DZIECI, ŁATWOŚĆ ZŁAMAŃ KOŚCI U DOROSŁYCH

c) B

4) CHOROBA BERI-BERI, NERWOWOŚĆ, ŁATWE PRZEMĘCZANIE SIĘ, ZŁE SAMOPOCZUCIE, SŁABA PAMIĘĆ, KŁOPOTY Z KONCENTRACJĄ UWAGI

Zadanie 6

Zadanie polega na rozpoznaniu przez ucznia elementu układu pokarmowego na podstawie słyszanego tekstu (trzy odsłony).

Narząd ten leży po prawej stronie jamy brzusznej, pod przeponą (pierwsza odsłona).

Jest największym gruczołem trawiennym, wytwarzającym żółć (druga odsłona).

Jest laboratorium chemicznym naszego organizmu (trzecia odsłona).

W przypadku rozpoznania po pierwszej odsłonie - 3 punkty, po drugiej odsłonie - 2 punkty, po trzeciej odsłonie - 1 punkt.

Zadanie 7

Które z trzech śniadań/obiadów/kolacji jest najbardziej wartościowe?

Chleb razowy, miód, biały ser, kawa zbożowa z mlekiem.	Zupa pomidorowa z makaronem. Ryba smażona, ziemniaki gotowane, surówka z kiszonej kapusty. Kompot truskawkowy	Pasta z makreli wędzonej, chleb pszenny, herbata z cukrem.
Bułka pszenna, krem czekoladowy, herbata z cytryną i cukrem.	Zupa ogórkowa. Wołowina gotowana z warzywami, brązowy ryż. Sok pomarańczowy	Jajko gotowane na twardo z majonezem, chleb pszenny, kakao.
Parówka na gorąco, ketchup, chleb razowy, herbata z cukrem.	Zupa gulaszowa z ziemniakami. Placki ziemniaczane ze śmietaną i cukrem. Jabłko.	Chleb razowy z szynką drobiową, pomidor, herbata z cukrem

Pytania za 2 punkty (sytuacje typowe)

1. Jak rozpoznasz zapalenie wyrostka robaczkowego?
2. Na jakie choroby możesz zachorować w przypadku niewłaściwej diety (anoreksja, bulimia, próchnica zębów, wrzody żołądka, otyłość, anemia)?
3. Wyjaśnij pojęcie awitaminozy.
4. Rola błonnika
5. Jak przyrządzić potrawę, aby nie następowały straty witamin i soli mineralnych (gotować krótko, pod przykryciem, w małej ilości wody)

Pytania za 4 punkty (sytuacje problemowe)

1. Dlaczego cukrzycy nie mogą przyjmować insuliny w postaci tabletki?
2. Dlaczego po jedzeniu dobrze jest żuć gumę?
3. Wyjaśnij pojęcie hiperwitaminoza.

Opisz rolę tego zęba (1 osoba relacjonująca)

Zadanie 5

Witaminy warunkują ważne procesy w naszym organizmie. W tabeli masz dwie kolumny zawierające wybrane witaminy oraz schorzenia spowodowane brakiem tych witamin.

Polecenie:

Do nazw witamin dobierz odpowiednie schorzenie, które jest spowodowane brakiem witaminy. Zapisz odpowiedź na kartce.

Punktacja: cała grupa otrzymuje punkty od 0-3

Objawy niedoboru:

Ewaluacja

Instrukcja dla uczniów:

Określ swój stopień zadowolenia z dzisiejszej lekcji oraz poziom uzyskanej wiedzy przylepiając „sklerotkę” w odpowiednim miejscu.

Wskazówki dla nauczyciela:

Oś X przedstawia stopień zadowolenia po lekcji:

- zadowolony,

- obojętny,

- niezadowolony,

Oś Y przedstawia poziom uzyskanej wiedzy:

- nic się nie nauczyłem(-łam),

- coś się nauczyłem(-łam),

zdołałem(-łam) dużą wiedzę

Zał. 1

KARTA PRACY GRUPY								
Nazwa grupy:								
nazwisko i imię	zadanie 1	zadanie 2	zadanie 3	zadanie 4	zadanie 5	zadanie 6	Zadanie 7	„ + „
LIDER:								
SEKRETARZ:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
Członek:								
suma punktów:								

Z warsztatu nauczyciela bibliotekarza

Lucyna Michalska - Wiktorko

nauczyciel-bibliotekarz

Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

Biblioteka Pedagogiczna – Wypożyczalnia i Multimedia

NOWOŚCI multimedialne w Bibliotece Pedagogicznej w Pile

1. Alicja w Krainie Czarów / Lewis Carrol; reż. N. Willing. Londyn: Hallmark, 1999 **Sygn.** CD. 1727
2. Ania z Zielonego Wzgórza. Cz.1-2 / Maud Lucy Montgomery, Kevin Sullivan. Kanada: TeleFilm, 1985 **Sygn.** CD. 1723/1724
3. Billy Elliot / reż. Stephen Daldry. BBC Films, 200. **Sygn.** CD. 1951
4. Bez mojej zgody / reż. Nick Cassavetes; scen. J. Leven. Galapagos, 2010 **Sygn.** CD. 2382
5. Chłopiec w pasiastej piżamie / reż., scen. Mark Herman [et al.]. Imperial CinePix, [2009] **Sygn.** CD. 2395
6. Chłopiec z latawcem / reż. Marc Forster; scen. D. Benioff. Imperial CinePix, 2008 (USA: DreamWorks Pictures, p. 2007). **Sygn.** CD. 2381
7. Co ludzie powiedzą?: serial komediowy / reż. Harold Snoad; scen. R. Clarke; wyst. Patricia Routledge. TV BBC 1996. **Sygn.** CD. 2191/ 2197
8. Dzieci z Bullerbyn; Dalsze przygody dzieci z [...] / Astrid Lindgren; reż. Lesse Hallstrom. 1986. **Sygn.** CD. 1677, 1725
9. Jak zostać królem / reż. Tom Hooper; scen. David Seidler. W-wa: Kino Świat, 2011 **Sygn.** CD. 2385
10. Motyl i skafander / reż. Julian Schnabel; scen. R. Harwood; wyk. M. Amalric. Best Film, 2008. **Sygn.** CD. 2384
11. Oskar i pani Róża / reż., scen. Eric-Emmanuel Schmitt. Studio Canal. 2011. **Sygn.** CD. 2383
12. Pinokio / Carlo Collodi; wyst. Gina Lollobrigida, Andrea Balestri. Media Way, 2006. **Sygn.** CD. 1628
13. Robinson Crusoe / Daniel Defoe; w roli gł. Pierce Brosnan. MIRAMAX. **Sygn.** CD. 1630
14. Amadeusz / reż. Milos Forman; scen. P. Shaffer.- edycja specjalna; wersja reż. Galapagos, 2007. **Sygn.** CD. 2374/375

15. Dziewczyna z perłą / reż. Peter Webber; scen. T. Chevalier, wyst. Colin Firth, S. Johansson. ITI Home Video, 2005. **Sygn.** CD. 2386
16. Imię róży / reż., scen. Jean-Jacques Annaud.- edycja specjalna; wersja reż. Warner Bros, 2004. **Sygn.** CD. 237-6/2376
17. Jak zostać królem / reż. Tom Hooper; scen. David Seidler. Kino Świat, 2011. **Sygn.** CD. 2385
18. Co ludzie powiedzą?: seria komediowa / reż. Harold Snood; scen. R. Clarke; wyst. P. Routledge. TV BBC 1996. **Sygn.** CD. 2191/ 2197
19. Cudzymi rękami / reż. Frank Pierson; scen. J. Le Carre; wyst. M. Audley, A. Hopkins. Columbia TriStar Home Entertainment, p.1969. **Sygn.** CD. 2393/5
20. Maska Zorro / reż. Martin Campbell; muz. J. Horner; wyk. A. Hopkins, A. Banderas. Imperial CinePix, 2008. **Sygn.** CD. 2394/6
21. Motyl i skafander / reż. Julian Schnabel; scen. R. Harwood; wyst. M. Amalric. Best Film, 2008. **Sygn.** CD. 2384
22. Pan wzywał, Milordzie?: seria 1-3 / reż. David Croft, Roy Gould; wyst. P. Shane, J. Horsley. Best Film, 2000. **Sygn.** CD. 1995/95, 2050/54, 2188/89
23. Spaleni słońcem / reż. Nikita Michalkow; scen. R. Ibragimbekov. Kino Świat, 2005. **Sygn.** CD. 2373
24. Weronika postanawia umrzeć / reż. Emily Young; scen. L. Gross. Vision Film, 2010. **Sygn.** CD. 2365/1 + audiobook
25. Wichry namiętności = Legends of the Fall / reż. Edward Zwick; scen. S. Shilliday. Imperial CinePix, [2011]. **Sygn.** CD. 2389
26. Ziemia obiecana / Wł. Reymont; wyst. W. Pszoniak, D. Olbrychski, A. Seweryn. TVP S.A., 2007. **Sygn.** CD. 1641/1642
27. Życie jest cudem: film fabularny / scen., reż. Emir Kusturica. Gutek Film sp. z o.o., 2007. **Sygn.** CD. 1386
28. Amadeusz / reż. Milos Forman; scen. P. Shaffer.- 2-pł. edycja specjalna; wersja reż. Galapagos, 2007. **Sygn.** CD. 2374/ 2375
29. Charing Cross Road 84 / reż. D. Hugh Jones; scen. H. Whitmore; wyst. A. Bancroft, A. Hopkins, M. Denham. Columbia Pictures Industries, p.1986. **Sygn.** CD. 2392/4
30. Czas Apokalipsy - powrót / reż, scen. Francis Ford Coppola; scen. John Milius. KinoŚwiat, 2003. **Sygn.** CD. 2378
31. Czym sobie na to wszystko zasłużyłam? / reż., scen. Pedro Almodóvar; zdj. A. L. Fernandez; muz. B. Bonezzi; wyst. C. Maura, L. Hostalot. Best Film, 2003. **Sygn.** CD. 2368
32. Dracula / reż. Francis Ford Coppola; scen. J. V. Hart. Imperial CinePix, 2010. **Sygn.** CD. 2391/3
33. Drżące ciało / reż., scen. Pedro Almodóvar. Best Film, cop.2003. **Sygn.** CD. 2369
34. Dziewczyna z perłą / reż. Peter Webber; scen. T. Chevalier, wyst. Colin Firth, S. Johansson. ITI Home Video, [2005]. **Sygn.** CD. 2386
35. Imię róży / reż., scen. J. Jacques Annaud.- 2-płytowa edycja specjalna; wersja reż.. Warner Bros, 2004. **Sygn.** CD. 2376/2376
36. Jak zostać królem / reż. Tom Hooper; scen. David Seidler. Kino Świat, 2011 **Sygn.** CD. 2385
37. Jedz, módl się, kochaj / reż. Ryan Murphy; scen. J. Salt, R. Murphy. Imperial CinePix, cop.2011. **Sygn.** CD. 2367
38. Kika [Film] / reż., scen. Pedro Almodóvar; zdj. Alfredo Mayo; muz. Bernardo Bonezzi; wyst. W. Farque. Best Film, cop.2003. **Sygn.** CD. 2370
39. Kwiat mego sekretu / reż., scen. Pedro Almodóvar; wyst. M. Paredes, J. Echanove. Best Film, 2003. **Sygn.** CD. 2371
40. Maska Zorro / reż. Martin Campbell; muz. J. Horner; wyst. A. Hopkins, A. Banderas. Imperial CinePix, 2008. **Sygn.** CD. 2394
41. Motyl i skafander / reż. Julian Schnabel; scen. R. Harwood; wyst. M. Amalric. Best Film, 2008. **Sygn.** CD. 2384
42. Okruchy dnia / Kazuo Ishiguro; reż. James Ivory; wyst. A. Hopkins, Emma Thomson. Calambia Pictures, [2011]. **Sygn.** CD. 2390
43. Pan wzywał, Milordzie?: seria 1-3 / reż. David Croft, Roy Gould; wyst. P. Shane, J. Horsley. Best Film, 2000.
44. Przełamując fale / scen. i reż. Lars von Trier; wyst. E. Watson, S. Skarsgard. Gutek Film, 2004. **Sygn.** CD. 2319
45. Pośród ciemności / reż., scen. Pedro Almodóvar; zdj. A. L. Fernandez; wyst. C. Sanchez. Best Film, cop.2003. **Sygn.** CD. 2372
46. Spaleni słońcem = Utomlyonnye solntsem/reż. Nikita Michalkow; scen. R. Ibragimbekov. Kino Świat, 2005. **Sygn.** CD. 2373
47. Weronika postanawia umrzeć / reż. Emily Young; scen. L. Gross. Vision Film, 2010. **Sygn.** CD. 2365/1 + audiobook
48. Wichry namiętności = Legends of the Fall / reż. Edward Zwick; scen. S. Shilliday. Imperial Cine Pix, 2011. **Sygn.** CD. 2389
49. Zawieście czerwone latarnie / reż. Yimou Zhang; scen. Su Tong. (Chiny, Hongkong, Tajwan), 2006 (Klub Konese-rów) **Sygn.** CD. 2379
50. Zmierzch bogów (opera) / Richard Wagner; reż. Billy Bertrand; realiz. H. Kupfer; wyst. M. Salminen (partia Hageny) - Barcelona: Gran Teatre Del Liceu, 2005. (La Scala: Najszynniejsze Opery Świata; 49). **Sygn.** CD. 2387/2388
51. Zbrodnia i kara: film prod. ang. / F. Dostojewski. reż. Joseph Buckner. Łódź: Wytw. Pomocy Dydaktyczn., 2008. **Sygn.** CD. 1663
52. Ziemia obiecana / Wł. Reymont; obsada W. Pszoniak, D. Olbrychski, A. Seweryn. TVP, 2007. **Sygn.** CD. 1641-1/1642
53. Zmruż oczy / scen., reż. Andrzej Jakimowski. Kino Świat, cop.2006. **Sygn.** CD. 2380
54. Życie jest cudem: film fabularny / scen. i reż. Emir Kusturica. Gutek Film, 2007. **Sygn.** CD. 1386

Anna Maria Wesołowska - „Bezpieczeństwo młodzieży” - (poradnik prawny w formacie MP3).

"Liczne telefony od nauczycieli z prośbą, by młodzież mogła uczestniczyć w rozprawie sądowej, zainspirowały mnie do pisania o prawie na łamach "Dziennika Łódzkiego". W ten sposób powstały felietony zawierające inf. O przepisach, zilustr. krótkimi relacjami z autentycznych spraw toczących się przed sądem. Każda z nich, choć inna, pokazuje jak często "chwila" może zmienić życie wielu ludzi w dramat... Ciekawa też jestem, czy również - podobnie jak ja - dojdziecie do wniosku, że aby oceniać innych, musicie zajrzeć w głąb siebie".

Źródło: <http://www.empik.com/bezpieczenstwo-mlodziezy-poradnik-prawny->

M. Stączek – *Prezentacja. Trema i komunikacja niewerbalna mówcy* - (audiobook – MP3)

Trema – czyli obawa przed wystąpieniem.
Radzenie sobie z emocjami i ciałem przed wystąpieniem.
Myśli przed wystąpieniem, sytuacje problemowe. Trudne pytania.
Komunikacja niewerbalna mówcy, czyli o sile bezgłosnego mówienia.
Dziewięć złotych zasad opanowania tremy. Kluczowe elementy.
O roli zaangażowania podczas mówienia na forum.

Źródło: <http://merlin.pl/Prezentacja-Trema-i-komunikacja-niewerbalna->

Paul J. Meyer – *Wiesz, możesz — DZIAŁAJ* (audiobook)

Odsłuchaj **audiobook** a dowiesz się, jak:

- poradzić sobie z zalewem informacji i jak uczyć się "mniej, ale częściej, zamiast więcej, ale rzadziej",
- dostroić swój wewnętrzny filtr informacji, aby nauczyć się myśleć przez pryzmat zielonego światła,
- określić plan kontynuacji, aby wykorzystać nowo zdobytą wiedzę w praktyce.

Wreszcie poznasz odpowiedź na pytanie: dlaczego mimo iż wiem, że powinienem coś robić, to tego nie robię?

Źródło: http://merlin.pl/Wiesz-mozesz-dzialaj_Paul-J-Meyer/

dr Ken Blanchard – *Jak zamienić trzy tajemnice w umiejętności?*

Jednominutowy Menedżer w praktyce odsłania tajniki zarządzania zespołem. System 5. kroków w wyznaczaniu celów, kontroli realizacji, w ocenie zadań. Spektakularny sukces na liście Fortune 500. Wielka popularność nie tylko w kręgach związanych z wielkimi korporacjami, również wśród nauczycieli i gospodyń domowych.

Źródło: http://merlin.pl/Techniki-Jednominutowego-Menedzera-w-praktyce-Ksiazka-audio-na-CD_MT-Biznes

Popularny Test Inteligencji. Metoda przeznaczona do samobadania

Zestaw 17 testów szczegółowych sprawdzony na osobach w różnym wieku i z różnym poziomem wykształcenia.

300 zadań, 5 grup i rodzajów zdolności, składających się na inteligencję: słownych, logicznych, przestrzennych, liczbowych, wiedza o świecie.

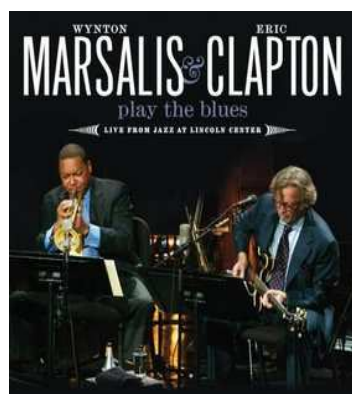
Źródło: <http://www.gwp.pl/1953,popularny-test-inteligencji.html>

Majewska - Opiełka „Czas kobiet” (audiobook – MP3)

Książka jest „*dziennikiem wspólnej podróży do kobiecości*”, próba udzielenia odpowiedzi na pytania: co czyni mnie kobietą, dokąd zmierzam, co chcę osiągnąć w życiu i jaki mam na to wpływ. Autorka, porównując status kobiety amerykańskiej i polskiej oraz opisując dokonania wybitnych kobiet, szuka odpowiedzi na powyższe pytania. Uczy, jak znajdować czas na to, co naprawdę ważne: troskę o siebie, rozwijanie własnych zainteresowań, poznanie swoich uczuć i emocji, pielęgnację ciała i ducha.

Źródło: <http://merlin.pl/Czas-kobiet>

Koncert Lincoln Center Performances 2011 r - Wynton Marsalis i Eric Clapton

Fragmenty koncertu klasyki bluesa zapisano na CD i DVD:

"Chcieliśmy, aby nasz występ brzmiał tak, żeby ludzie czuli, że ci dwaj faceci grają muzykę, którą kochają, a nie, że jest to przypadkowy projekt" mówił Marsalis. I nie ma wątpliwości, że czuć, że on i Eric te piosenki kochają. Wspomagani są przez muzyków: D. Nimmer (fort.) C. Henriquez (gitara basowa), Ali Jackson (perkusja), M. Printup (trąbka), V. Goines (klarnet), Ch. Crenshaw (puzon), Don Vappie (banjo). W zestawie znalazła się też nieśmiertelna "Layla", a w kilku piosenkach na scenie pojawił się Taj Mahal.

Źródło: <http://merlin.pl/Play-The-Blues-Live-From-Jazz-At-Lincoln-Center-Eric-Clapton-Wynton-Marsalis/>

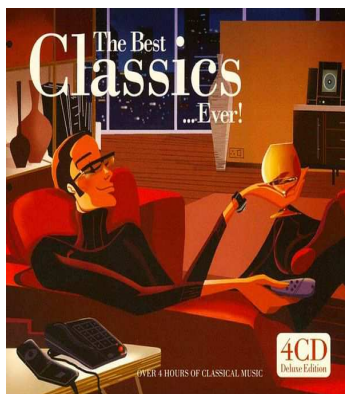

Aga Zaryan "A Book of Luminous Thin" (jazzowe interpretacje wierszy; wersja angielskojęzyczna)

"*Księga ośnień*" zawiera 12 kompozycji nagranych na podstawie wierszy Czesława Miłosza i jego ulubionych poetek: Anny Świrszczyńskiej, Jane Hirshfield i Denise Levertov.

Wokalistce towarzyszy zespół: pianista - Michał Tokaj, gitarzysta - Larry Koonse, kontrabasista - Darek Oleszkiewicz i na instrumentach perkusyjnych - Munyungo Jackson oraz Polska Orkiestra Radiowa pod dyktando Krzysztofa Herdżina.

Źródło: <http://www.zaryan.com/>

The Best Classics. Ever! Vol. 1-2

Album muzyczny prezentuje dorobek światowego dziedzictwa muzyki klasycznej, która towarzyszy nam od zawsze.

Jest inspiracją dla światowych sław muzyki, słyszymy ją w wielkich produkcjach hollywoodzkich oraz podczas wielkich wydarzeń kulturalnych i nie tylko. To płyta, która w pigułce prezentuje wybitne dzieła mistrzów. Wielkie głosy, wielcy kompozytorzy, wirtuozi naszych czasów. Wszystko na 8 płytach CD (EMI Music Poland).

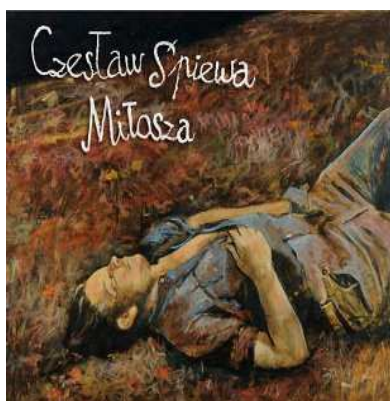
Źródło: <http://merlin.pl/the-classics-ever/>

"Przepląwamy" Grażyna Łobaszewska

Na najnowszym albumie wokalistki znajdziemy jazz i soul i funk, i trochę bluesa, ale mimo wszystko, jest to bardzo polska płyta. Wokalistka zaprosiła do współpracy m.in. Jana Wołkę, Justynę Holm, Janusza Onufrowicza, a także Katarzynę Węgrzyn i jej córkę Magdalenę. Amerykanin Floyd Anthony Pfeiffer, wniósł w ten album mnóstwo radości i luzu. "Oczarował mnie swoim aksamitnym głosem" – przyznaje wokalistka. Z kolei z Kubą Badachem Grażyna Łobaszewska zaśpiewała tu przejmujący duet "Nad rzeką marzeń".

Źródło: <http://www.polskieradio.pl>

„Czesław śpiewa Miłosza”

Czesław Mozil wraz z grupą muzykujących przyjaciół z Danii zmierzył się z poezją **Czesława Miłosza**... i wyszedł z tej konfrontacji zwycięsko. „To nie była miłość od pierwszego wejrzenia. Nigdy Miłosza nie czytałem. Nawet nie wiedziałem, że to był Rok Miłosza. Zachęciło mnie moje imię: Czesław” – zdradza muzyk

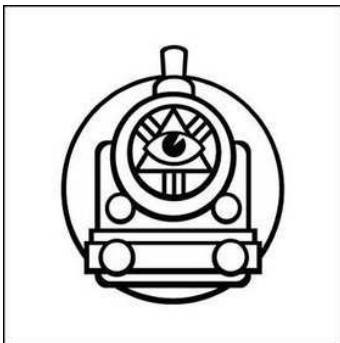
Źródło: <http://www.czeslawspiewa.com>

„Nord” – album zespołu Kapela ze Wsi Warszawa – 2 miejsce we wrześniowym (2012) notowaniu World Music Charts Europe!

Jest to zdecydowanie najważniejszy zespół polskiej muzyki folkowej obsypany licznymi prestiżowymi nagrodami. Muzycy inspirowani muzyką Słowian, tutaj jednak sięgają po transowe rytmy i hipnotyzujące melodie obecne w muzyce krajów Północy. Do współpracy zaproszono muzyków szwedzkiej formacji Hedningarna, a także kanadyjską szamankę Sandy Scofield. Za partię trąbki odpowiada Miłosz Gawryłkiewicz.

Źródło: http://merlin.pl/Nord_Kapela-ze-Wsi-Warszawa/

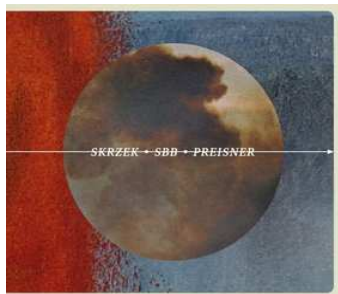

„STED” (Edward Stachura) i Babu Król

Zespół składający się z dwóch muzyków znanych jako Bajzel i Budyń (saksofonista). Kilometry pożerane w trakcie lat grania bigbitu zaowocowały wyczuciem rytmu poety wędrującego i piosenkami, które pokazują Stachurę jako kogoś bliskiego naszym czasom. Czasom wędrówek migracji i poszukiwań.

Wydobyli jego wiersze spod tony powyciąganych swetrów i cikliwych harskich zaśpiewów.

Źródło: http://merlin.pl/Sted_Babu-Krol

„SBB - Skrzek – Preisner”

Album zawierający utwory pochodzących z lat 1978-80 zespołu SBB. Utwory zmiksowane na nowo przez Zbigniewa Preisnera.

Zespół SBB postrzegany jako prekursor rocka progresywnego w Polsce, łączy w swojej muzyce słowiański romantyzm z buntowniczą dynamiką rocka. W trakcie 9 lat istnienia SBB nagrało kilkanaście najlepiej sprzedających się albumów i nadal jest cenionym zespołem w Polsce, nagrywa i koncertuje w Europie i Ameryce Północnej.

Źródło: http://merlin.pl/SBB-Skrzek-Preisner_Zbigniew-Preisner

Małgorzata Olejnik
nauczyciel-bibliotekarz
CDN Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile

Scenariusz zajęć – Spotkanie z książką w bibliotece

W obecnych czasach, gdy tempo życia stale rośnie, a czytelnictwo – spada, nie każde dziecko ma możliwość kontaktu z książką w domu rodzinnym. Z tego też powodu przedszkole stanowi ważne ogniwo inicjacji literackiej dziecka w drodze do osiągnięcia przez nie dojrzałości czytelniczej. Biblioteka, poprzez różnorodne formy pracy z dzieckiem, może pełnić funkcję wspierającą przedszkole w prowadzeniu edukacji czytelniczej.

Celem moich zajęć, oprócz rozwijania zainteresowania książką, jest zapoznanie dzieci z biblioteką, z zasadami zachowania się w czytelni oraz z koniecznością poszanowania książek. Cel ten chciałam osiągnąć poprzez głośne czytanie dzieciom wierszy, rozmowy o książkach, a także poprzez możliwość obejrzenia zgromadzonych podczas zajęć ciekawych dla młodego czytelnika książek.

Zajęcia zostały przeprowadzone w czytelni Biblioteki Pedagogicznej w Pile, z grupą dzieci 5- i 6-letnich z pilskich przedszkoli. Podczas spotkania dzieci zapoznały się z wierszem M. Konopnickiej „Stefek Burczymucha”, D. Wawiłow „Szybko” oraz A. Kamińskiej „Sen dziecka”. Ciekawym przerwaniem podczas zajęć były odtworzone z Internetu nagrania piosenek „Poczytaj mi tato, poczytaj mi mamę” oraz budząca wśród dzieci entuzjazm piosenka z animowanym dyskiem „Szybko”. Dzieci wykazały się sporym zasobem wie-

dzy i dużą aktywnością podczas zgadywania tytułów bajek i wierszy. W czasie rozmowy na temat biblioteki i książek dzieci zaskoczyły mnie swoją pomysłowością oraz chęcią podzielenia się swoimi spostrzeżeniami.

Zachęcam wszystkie osoby dorosłe, nie tylko nauczycieli, do rozwijania wśród dzieci miłości do książek i literatury.

Scenariusz zajęć

Spotkanie z książką w bibliotece

ODBIORCA: dzieci 5- i 6-letnie

MIEJSCE: Biblioteka Pedagogiczna w Pile

CZAS TRWANIA: ok. 60 min

CELE GŁÓWNE:

zapoznanie dzieci z pracą i funkcjonowaniem biblioteki

propagowanie idei głośnego czytania

rozbudzanie zainteresowań czytelniczych dzieci

CELE SZCZEGÓŁOWE:

dziecko:

- poznaje bibliotekę i zasady zachowania się w czytelniku
- utrwała nawyk kontaktu z książką
- rozwija pamięć, język i wyobraźnię
- poznaje literaturę dla dzieci
- potrafi z uwagą wysłuchać wiersza
- odpowiada na zadane zagadki związane z tytułami utworów dla dzieci

METODY:

- słowna – rozmowa kierowana, zagadki, pogadanka
- głośne czytanie
- oglądowa
- czynna

ŚRODKI I POMOCE DYDAKTYCZNE:

- wiersze: Maria Konopnicka „*Stefek Burczymucha*”, Danuta Wawilów „*Szybko*”, Anna Kamińska „*Sen dziecka*”
- piosenka „*Poczytaj mi tato, poczytaj mi mamę*” oraz nagranie muzyczne do wiersza „*Szybko*” D. Wawilów
- zagadki związane z tytułami bajek i wierszyków dla dzieci
- kredki, kartki
- komputer z podłączonym Internetem oraz głośniki
- książki dla dzieci

FORMY PRACY:

zbiorowa, indywidualna

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Powitanie dzieci na zajęciach - dzieci zasiadają w czytelniku przy stolikach, na których rozłożone zostały książeczki dla dzieci

2. Wprowadzenie - rozmowa z dziećmi o bibliotece:

- Co to jest biblioteka?
- Czy byliście już kiedyś w bibliotece?
- Czy jesteście zapisani do biblioteki i macie swoją kartę biblioteczną?
- Jak się zachowujemy w bibliotece np. w czytelniku?
- Jak traktujemy książki, zwłaszcza te pożyczone z biblioteki?

3. Rozmowa z dziećmi o książkach:

Zagadki:

- „Kto na półkach książek ma bez liku i dba o książki oraz czytelników?”

BIBLIOTEKARZ

- „Choć nie ma zamka ani kluczyka otwierasz ją i zamykasz.
W swym wnętrzu wiele tajemnic mieści,
wierszyków, bajek i opowieści”

KSIĄŻKA

- Czy lubicie książki, jeśli tak to dlaczego?
- Kto czyta Wam książki?
- Skąd bierzecie książki do czytania?
- Jakie są Wasze ulubione tytuły książek?
- Pytanie otwarte – „Co by było, gdyby na świecie nie było książek?”
- Rada książki:
„Nie pisz i nie rysuj nic na moich kartkach,
bo jeśli mnie zniszczysz, nie będę nic warta.
Nie zaginaj rogów i dbaj o okładkę,
gdy przerwiesz czytanie, włóż we mnie zakładkę.”
- Piosenka „*Poczytaj mi tato, poczytaj mi mamę*”

<http://www.youtube.com/watch?v=EJ1ycDmGhCU>

4. Zagadki - rozwiązywanie zagadek związanych z tytułami bajek i wierszyków dla dzieci. Po odgadnięciu rozwiązania dziecko ma za zadanie wskazać właściwą książeczkę:

- Idzie przez las w czerwonym płaszczyku i niesie dla babci jedzenie w koszyku – CZERWONY KAPTUREK
- Na pewno znasz tego koziołka, nosi imię „Koziołka...” – KOZIOŁEK MATOŁEK
- Stoi na stacji, ciężka, ogromna i pot z niej spływa – LOKOMOTYWA
- Zuch z niego niebywały: „ja niczego się nie boję, choćby niedźwiedź to dostoję, lew, coż lew jest, kociak duży...” – STEFEK BURCZYMUCHA
- Posadził ją dziadek, wyrosła duża, duża...ciągnął ją dziadek, babcia, wnuczek i...Mruczek – RZEPKA
- W kącie stała i tam też się przechwalała – SAMOCHWAŁA
- Jaka to dziewczynka ma roboty wiele, a na pięknym balu gubi pantofelek? KOPCIUSZEK
- Śmieszna to była kaczką, mieszkała nad rzeczką opodal krzaczka (listy chciała pisać drobnym maczkiem i po to kupiła raz maczku paczkę) – KACZKA DZIWACZKA
- Jakie imiona mają braciszek i siostrzyczka, którzy w lesie spotkali chatkę zrobioną z pierniczka? – JAŚ I MAŁGOSIA
- Łatwo mnie poznać, gdy wspomnieć bajkę, chodziłem tam w butach i paliłem fajkę? – KOT W BUTACH
- Kto mieszkał w jamie tuż nad Wisłą i zionął ogniem jak ognisko? – SMOK WAWELSKI
- Jaka osoba z dawnych bajek zmiotła się wcale nie rozstaje? – CZAROWNICA
- Każda królowna, a tym bardziej ona, winna uważać na wrzecioną? – ŚPIĄCA KRÓLEWNA
- W chatce krasnoludków mieszka prześliczna królowna... - ŚNIEŻKA
- Bajkowe panienki, nie lubią sukienki, wolą rybi ogon i z nim pływać mogą? – SYRENKI
- Na podwórku nielubiany, przeganiany wszędzie. Kiedy urósł do rodziny wzięły go łabędzie? – BRZYDKIE KACZĄTKO
- Do domu niedźwiadków weszła niespodzianie i bez zapytania zjadła im śniadanie? – ZŁOTOWŁOSA
- Z płatka róży kołderka, a kołyska z orzecha. Taka mała drobinka, tyle przygód ją czeka? – CALINECZKA

5. Głośne czytanie wierszy:

- *Stefek Burczymucha* M. Konopnickiej
- *Szybko* D. Wawilów
- Piosenka „*Szybko*”
- <http://www.youtube.com/watch?v=Pq776s4RJBA>
- *Sen Dziecka* A. Kamińska

6. Rozmowa na temat przeczytanych utworów.

7. Oglądanie przygotowanych dla dzieci książeczek.

8. Rysowanie kredkami ulubionego bohatera bajek dla dzieci.

9. Zwiedzanie biblioteki:

- Wypożyczalnia
- Dział Zbiorów Multimedialnych

10. Zakończenie.

11. Wystawka prac plastycznych dzieci.

Krystyna Szyszko – CDN Piła
nauczyciel-bibliotekarz

Scenariusz lekcji bibliotecznej – Strach przed poezją

Jak przeprowadzić lekcję biblioteczną, aby zachęcić uczniów do czytania poezji? Czy czytanie wierszy jest niemodne i nudne? Czy to musi budzić obawy przed prowadzącym, a niechęć u uczniów?

Szybko się okazuje, że lęk (może nawet strach) zamienia się w zaciekawienie, a lekcja może się okazać ciekawą przygodą dla obu stron.

Scenariusz lekcji, podobnie jak wiersz Szymborskiej, docieka sensu poezji. Stanisław Bortnowski w wielu poradnikach dla polonistów radzi, aby odczytywać wiersze w różny sposób, sięgać do wyobraźni i skojarzeń ucznia, zadawać pytania i znajdować na nie różne odpowiedzi. Czytać wielokrotnie! Można też wykorzystać plastyczną formę odbioru wiersza (tutaj - wiersz Zbigniewa Herberta). Rysunek pokaże nie tylko umiejętności plastyczne ucznia, ale i głębię jego wyobraźni.

Do sprawdzenia wiedzy historyczno – literackiej zostały wykorzystane zagadki opracowane w programie Hot Potatoes (Krzyżówka, Dopasuj i Luki). Ich rozwiązanie na komputerach spotkało się z dużym zainteresowaniem uczniów.

Zachęcam nauczycieli bibliotekarzy (i nie tylko), aby poprzez lekcje o poezji rozwijać wśród uczniów ciekawość świata, refleksję, wrażliwość, umiejętność dostrzegania wartości nie tylko artystycznych.

Scenariusz lekcji dla uczniów klasy V

Temat: Strach przed poezją

Czas: 2 godziny lekcyjne

Cel ogólny

- Kształtowanie postawy aktywnego odbiorcy, dostrzegającego wartości artystyczne w utworach literackich,
- Kształcenie wrażliwości i wyobraźni.

Cele operacyjne

Uczeń:

- umie czytać wiersz ze zrozumieniem,
- potrafi samodzielnie sformułować osobiste refleksje,
- potrafi odczytać i zrozumieć treść wiersza,
- potrafi przy pomocy środków plastycznych przedstawić treść wiersza

Metody i formy pracy

- indywidualna praca uczniów,
- dyskusja,

Środki dydaktyczne

- zagadki komputerowe w programie Hot Potatoes,
- nagrania z Internetu wiersza Wisławy Szymborskiej w wykonaniu poetki.

Tok lekcji

1. Powitanie uczniów
2. Rozmowa nauczyciela z uczniami na temat: co można lubić? Prosi by uczniowie dopisali na przygotowanych kart-

kach do frazy „lubi się” swoje dokończenie. Uczniowie po chwili odczytują swoje odpowiedzi.

3. Nauczyciel pyta:

- Czy lubicie czytać poezję? Czy poezja to coś podobnego do przedmiotu, przyzwycażeń, komplementów, kolorów?
- Do czego potrzebna jest poezja? Czy w ogóle jest potrzebna? Po co ludzie czytają poezję?
- Jaką rolę w poezji gra wyobraźnia?
- W jakim wieku są czytelnicy poezji?

Nauczyciel cytuje fragment powieści i filmu „Stowarzyszenie Umarłych Poetów”:

Zdradzę wam tajemnicę:

nie czytamy poezji dlatego, że jest ładna.

**Czytamy ją, bo należymy do gatunku ludzkiego
a człowiek ma uczucia.**

**Medycyna, prawo, finanse czy technika
to wspaniałe dziedziny,
ale żyjemy dla poezji, piękna, miłości.**

Nauczyciel z uczniami odpowiada na poszczególne pytania.

- Poezję ludzie czytają po to, aby szukać wiedzy o sobie: próbować odpowiedzieć na pytanie: kim jestem? Dokąd idę? Czego pragnę? Aby szukać swego miejsca na ziemi.
- Każdy z nas odczytuje dzieło na nowo. Czytanie to moja rozmowa intymna
- z autorem.
- Czytanie i tworzenie poezji wynika z tęsknoty: (pytanie do uczniów: czego dotyczy tęsknota?)
 - za pięknem
 - za dobrem
 - za miłością
 - za szczęściem.

Żeby tworzyć i odczytywać poezję trzeba odrzucić maski, być szczerym wobec siebie. Żeby starać się odczytać wiersz trzeba nazwać swoje wrażenia, odczucia, przemyślenia, refleksje.

Nauczyciel odczytuje ze słownika wyjaśnienie wyrazu „Poezja” (...Dziedzina twórczości literackiej, obejmująca utwory pisane wierszem), (...poetycki, romantyczny nastrój).

4. Nauczyciel czyta wiersz Wisławy Szymborskiej „Niektórzy lubią poezję” lub też odtwarza go z Internetu w wykonaniu autorki. Prosi uczniów, by wsłuchali się w jego treść i sens. Następnie rozdaje kartki z wierszem uczniom, którzy mają zorganizować się w kilkusobowe grupy.

5. Nauczyciel prosi uczniów o sformułowanie pytań, na które odpowiedzi wyjaśnią sens i znaczenie wiersza: *Ujmij refleksje, które nasuwa Ci wiersz ... w formie pytań. Pytania te nie powinny zmierzać do szczegółowej analizy wiersza, lecz sugerować tylko to, co ogólne.*

Uczniowie podają swoje pytania, a nauczyciel i uczniowie zapisują je na tablicy.

- Czy wszyscy lubią słuchać lub czytać poezję? [tylko niektórzy]
- W jakim stopniu poezja jest popularna u czytelników spośród różnych gatunków literackich? [w małym stop-

niu]

- Jaki procent miłośników poezji widzi autorka? [dwie osoby na tysiąc]
- Poezja to jedna z wielu rzeczy, którą lubią ludzie. Czy można lubić coś, co nie da się do końca nazwać, określić? W przeciwieństwie do uczuć, przedmiotów, kolorów?
- Czy poeta musi wiedzieć jak tworzy się wiersz, z czego jest zbudowany? [Autorka nie chce znać definicji poezji i zasad jej tworzenia i jest z tego bardzo zadowolona.]
- Dlaczego autorka nie chce znać wyjaśnienia pojęcia „poezja”?

Nauczyciel wraca do znaczenia wyrazu „poezja”. **Wyjaśnia uczniom rodzaje (odmiany) poezji - liryki:**

- liryka patriotyczna
- liryka religijna
- liryka refleksyjno-filozoficzna
- liryka miłosna
- liryka o poezji i poetach (autotematyczna)

6. Praca nad kolejnym wierszem – tym razem wierszem Zbigniewa Herberta „**Pudełko zwane wyobraźnią**”. Nauczyciel odczytuje wiersz. Następnie wiersz czyta jeden z uczniów lub/ i jedna z uczennic. Uczniowie otrzymują materiały do rysowania i plastycznie wyrażają swój odbiór wiersza. Prace zostają zebrane i później wystawione do obejrzenia na tablicach wystawowych.

Nauczyciel rozmawia z uczniami dlaczego właśnie tak odebrali, zinterpretowali wiersz poety.

Zwraca uczniom uwagę, na to, że my, odbiorcy widzimy oczami wyobraźni, a poeta działa wierszem na naszą wyobraźnię. Aby sobie wyobrazić coś musimy otworzyć to pudełko zwane wyobraźnią. [Poeta jako czarodziej, zaklęcia – słowa: zastukaj, zaświstaj, chrząknij, zamknij oczy].

Nauczyciel mówi o znaczeniu symboli w wierszach, o tym, że poezja to nie tylko słowa, ale i znaki treści ukrytych, wieloznacznych. To także znaki pochodzące

z mitów, tradycji symboli biblijnych i religijnych. **Wiersz Herberta to pochwała cechy zwanej wyobraźnią. Dzięki niej poeci mogą tworzyć wiersze.**

7. Nauczyciel pyta uczniów: Gdzie można poczytać (posłuchać) poezję? Uczniowie odpowiadają:

- zasoby internetowe,
- radio (jaki program?)
- prasa (jaka? Kiedy ostatnio czytali w jakiej prasie wiersz?) w gazetach, czasopiśmie,
- tomiki wierszy poetów,
- park
- pociąg
- autobus.

8. Zaproszenie do obejrzenia wystawy fotogramów oraz książek i zbiorów specjalnych na temat poezji. Zaprasza do znalezienia w czasopiśmie **Victor Gimnazjalista** strony poświęconej twórczości poetyckiej młodych czytelników gazety.

9. Zaproszenie do komputerów celem rozwiązywania przez uczniów zadań na temat poezji i poetów. Zadania w programie Hot Potatoes przygotowane przez nauczyciela w plikach: Dopusz, Krzyżówka, Luki. (ok. 15 minut).

10. Nauczyciel rozdaje uczniom wcześniej przygotowane przez siebie broszurki z wybranymi wierszami poetów oraz młodych twórców wierszy. Dziękuje za wspólnie spędzony czas. Prosi o wypełnienie przez uczniów kart ewaluacyjnych (buźki).

Bibliografia

1. Bortnowski S. Scenariusze półwariackie: czyli poezja współczesna w szkole, Warszawa 1997
2. Bortnowski S., Jak uczyć poezji. Wyd. 2, Warszawa 1998
3. Bieńkowski Z., Czwierć wieku intymności: szkice o poezji i nie poezji, Warszawa 1993
4. Kram J., Rozmowy o poezji współczesnej, Warszawa 1977
5. Bukowska E., Po co poezja?...aby zrozumieć siebie, aby zrozumieć, co w życiu jest ważne...Język Polski w Gimnazjum 2010/2011, nr 3

Załącznik 1. Scenariusz wystawy zbiorów do lekcji o poezji

1. Biała A., Literatura i malarstwo, Warszawa 2010 (sygn. 103297 P)
2. Biała A., Literatura i muzyka, Warszawa 2011 (sygn. 104-168 P)
3. Białoszewski M., Moja świadomość tańczy, Warszawa 198-9
4. Kofta J., Wiersze, Toruń 1994
5. Konopnicka M., Wiersze wybrane, Warszawa, 1986
6. Od Kochanowskiego do Szymborskiej: antologia poezji polskiej, Warszawa 1997 (sygn. 80864)
7. Szymborska W., Koniec i początek, Poznań 1996
8. Wiersz twój przyjaciel, Warszawa 1988
9. Twardowski J., Wiersze wybrane, Warszawa 1994
10. Matuszewski R., Poezja polska 1939-1991: antologia, Warszawa 1994 (sygn. 77629)
11. Victor Gimnazjalista 2012 nr 4, nr 5: s.28 lub 22 - rubryka Śliwki w kompiecie [wiersze młodych autorów]
12. Spotkania z literaturą Cz. III, [1 kas.wiz.], Łódź 2008 [Czesław Miłosz: Wiara, nadzieja, miłość, (sygn. F. 0270/1)]
13. Herbert: obywatel poeta, 1 dysk opt. [dvd], Łódź 2008 (sygn.. CD 1658)
14. Podróż Pana Cogito. Zbigniew Herbert + Józef Świder, (sygn. CD 1848)
15. Słowa – Karol Wojtyła. Śpiewają Stanisław Sojka i Marek Torzewski, 1 dysk opt. (CD-ROM) (sygn. CD. 0747)
16. XX lat Zeszytów Literackich [wiersze Zbigniewa Herberta, Czesława Miłosza i innych] (CD. 0751)
17. Pamiętajcie o ogrodach, piosenka Jonasza Kofty i inne (sygn. CD 1806)
18. Agnieszka Osiecka: Kobiety mojego życia. Cz. 2 (sygn.. CD 1421/2)

Załącznik 2. Wystawa fotogramów poetów oraz tablice z hasłami dotyczącymi poezji

1. Wisława Szymborska, (portret Biblioteka w Szkole 2000) (sygn. GF 281)
2. Czesław Miłosz (sygn. GF 274) (fotografia)
3. Julian Tuwim (fotografia) (sygn. GF 181)
4. Tadeusz Różewicz (fotografia) (GF 180)
5. Jan Kochanowski, rys. Eryk Lipiński (GF 273) [karykatura]
6. Maria Konopnicka, rys. Eryk Lipiński (GF 148) [karykatura]
7. Zbigniew Herbert (fotografia) (GF 270)
8. Informacja o Międzynarodowym Dniu Poezji i Międzynarodowym Dniu Książki
9. Symbol w literaturze
10. Cytat ze Stowarzyszenia Umarłych Poetów „Zdradzę wam tajemnicę”
11. Tworzywo poezji
12. Poezja nie mówi wprost...

Wydawnictwa CDN w Pile

Katarzyna Kwaśnik
Nauczyciel konsultant
CDN w Pile – Pracownia Informacji i Wydawnictw

Publikacje metodyczne wydane przez CDN w Pile w 2012 r.

W związku z reformą oświaty - wprowadzaniem nowej podstawy programowej na II i IV etapie kształcenia oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej - na terenie CDN w Pile odbywały się spotkania informacyjne oraz zajęcia o charakterze metodycznym. Te ostatnie najczęściej miały formę warsztatów, na których nauczyciele podczas dyskusji i pracy w grupach tematycznych wypracowali cały szereg materiałów metodycznych. Zostały one zebrane i stanowią dobre źródło wsparcia metodycznego dla nauczycieli.

Publikacje zwarte:

1. Wanda Strzelec - Edukacja wczesnoszkolna – zeszyt nr 50
2. Wanda Strzelec - Edukacja przedszkolna – zeszyt nr 7
3. Maria Małek - Wskazówki do pracy z dziećmi z trudnościami w uczeniu się w zakresie pamięci, uwagi i koncentracji
4. Maria Małek - Praca terapeutyczna z dzieckiem nieśmiałym: przyczyny, objawy, metody pracy oraz rozwiązania praktyczne
5. Maria Małek - Zabawy terapeutyczne dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
6. Iwona Supronowicz - Motywacja do uczenia się uczniów niezainteresowanych i zniechęconych – część 1
7. Iwona Supronowicz - Motywacja do uczenia się uczniów

- niezainteresowanych i zniechęconych – część 2
8. Aleksandra Goldstein - Zbiór testów konkursowych: Miejski Konkurs Matematyczny dla uczniów klas drugich pilskich szkół podstawowych „Mały Matematyk”
 9. Aleksandra Goldstein - Zbiór testów konkursowych (2008-2012). Miejski Konkurs Wiedzy Zintegrowanej dla uczniów klas trzecich pilskich szkół podstawowych „Integrancik”
 10. Wanda Strzelec - Edukacja wczesnoszkolna – zeszyt nr 51
 11. Wanda Strzelec - Edukacja wczesnoszkolna – zeszyt nr 52
 12. Izabela Okrzesik – Frąckowiak, Katarzyna Kwaśnik - Materiał wypracowany na grantach WKO – wykorzystanie wyników egzaminów gimnazjalnych do podnoszenia efektów kształcenia
 13. Izabela Okrzesik – Frąckowiak - Scenariusze lekcji z zastosowaniem technik motywacyjnych
 14. Zimmermann Lidia (opracowanie) - Promocja zdrowia w naszym przedszkolu.

Pragniemy zachęcić nauczycieli do dzielenia się swoimi doświadczeniami bądź to w formie publikacji zwartych w formie zeszytów metodycznych, na łamach Biuletynu - „Wiadomości, Opinie, Materiały” oraz na stronie www.cdn.pila.pl w zakładce „Dobre praktyki”.

Nauczyciel z pasją

Wanda Strzelec
Nauczyciel konsultant
CDN w Pile – Pracownia Informacji i Wydawnictw

Sylwetka Felicji Kalinowskiej

Felicja Kalinowska emerytowany nauczyciel doradca metodyczny, właścicielka wydawnictwa „Efka”, autorka wielu publikacji metodycznych i edukacyjnych. Opracowała i upowszechniła Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Społeczeństwie Demokraty. W roku 2011 otrzymała nagrodę przyznaną przez Magazyn Literacki Książka im. Filipa Kallimacha za wybitne osiągnięcia w sferze edukacji.

Opracowała:

- pierwsze w Polsce zeszyty ćwiczeń do wiedzy o społeczeństwie
- przedmiot wiedza o społeczeństwie w trzech modułach w pełnej obudowie merytorycznej i metodycznej -programy,

- podręczniki dla ucznia i dla nauczyciela, ćwiczenia, testy, scenariusze lekcji, kompendium
- nakładem MENiS wszystkie podręczniki i ćwiczenia do wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum - jako jedyne w Polsce - są drukowane alfabetem Braille'a i drukiem powiększonym dla dzieci niedowidzących
- wszystkie podręczniki są eksponowane w Międzynarodowym Instytucie Podręczników w Braunschweigu na prośbę Instytutu ze względu na ich "walory merytoryczne i metodyczne"

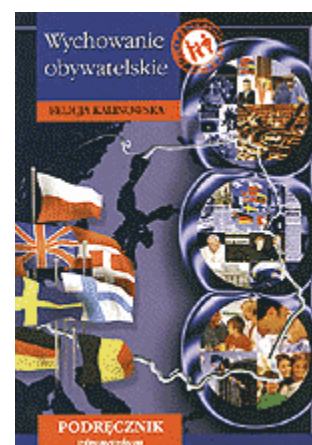
Aktualne publikacje

Felicja Kalinowska

Pozostałe publikacje

Z pedagogicznej półki ...

Urszula Lamczak – CDN Piła
nauczyciel-bibliotekarz
CDN PBP w Pile

„Motywowanie uczniów do nauki” - Jere Brophy.

„ino oni nie chcom chcieć” – słowa z pewnego seminarium Uniwersytetu Warszawskiego – to cytata doskonale wprowadzający w klimat książki Brophy’ego, który przekonuje i uczy, żeby „chcieli chcieć”.

Praca Jere’go Brophy - znanego w świecie profesora psychologii Stanowego Uniwersytetu Michigańskiego w Lansing, noszącego znaczący w środowisku akademickim tytuł Zasłużonego Profesora Pedeutologii, autorytetu w tej dziedzinie, autora ponad 20 publikacji z zakresu psychologii i pedagogiki - adresowana jest przede wszystkim do nauczycieli: zwraca się do nich bezpośrednio, skupia na pojęciach i zasadach przydatnych w pracy lekcyjnej, podkreśla stronę praktyczną.

Książka prezentuje zasady i strategie motywowania uczniów do nauki, objaśnia pojęcia potrzebne do zrozumienia wzorca motywującego uczniów.

Przedstawia nauczycielskie strategie optymalizowania tych wzorców, co więcej, czyni to, mając na względzie realia klasy szkolnej przyjmując, że szkoła nie jest ani przechowalnią dzieci, ani ośrodkiem rekreacyjnym tylko kieruje się planem pracy dydaktycznej, który nauczyciele i uczniowie obowiązani są zrealizować.

Publikacja dostarcza też wskazówek, jak stosować zasady motywacji z uwzględnieniem różnic indywidualnych, grupowych czy przypadków „trudnych”.

Doradza jak sytuować je w planowaniu lekcji, aranżacji grup i przestrzeni, dobieraniu stylu nauczania i oceniania. Autor pokazuje też, w jaki sposób, mając powyższe na celu, wykorzystać zarówno motywację wewnętrzną uczniów, jak i nagrody zewnętrzne.

Książkę kończy podrozdział o motywacji nauczyciela. Wg autora „nauczyciel powinien mieć wysokie poczucie własnej skuteczności, stawiać sobie cele ambitne, ale osiągalne. Wyznawać przyrostową teorię umiejętności motywacyjnych i odpowiednio do niej wskazywać przyczyny swoich sukcesów i porażek. Powinien kierować emocjami, samodzielnie poprawiać i wybierać strategie, a wszystko po to, aby utrzymać optymalną motywację do wykonywania wszystkich swych możliwości w celu motywowania uczniów do nauki”.

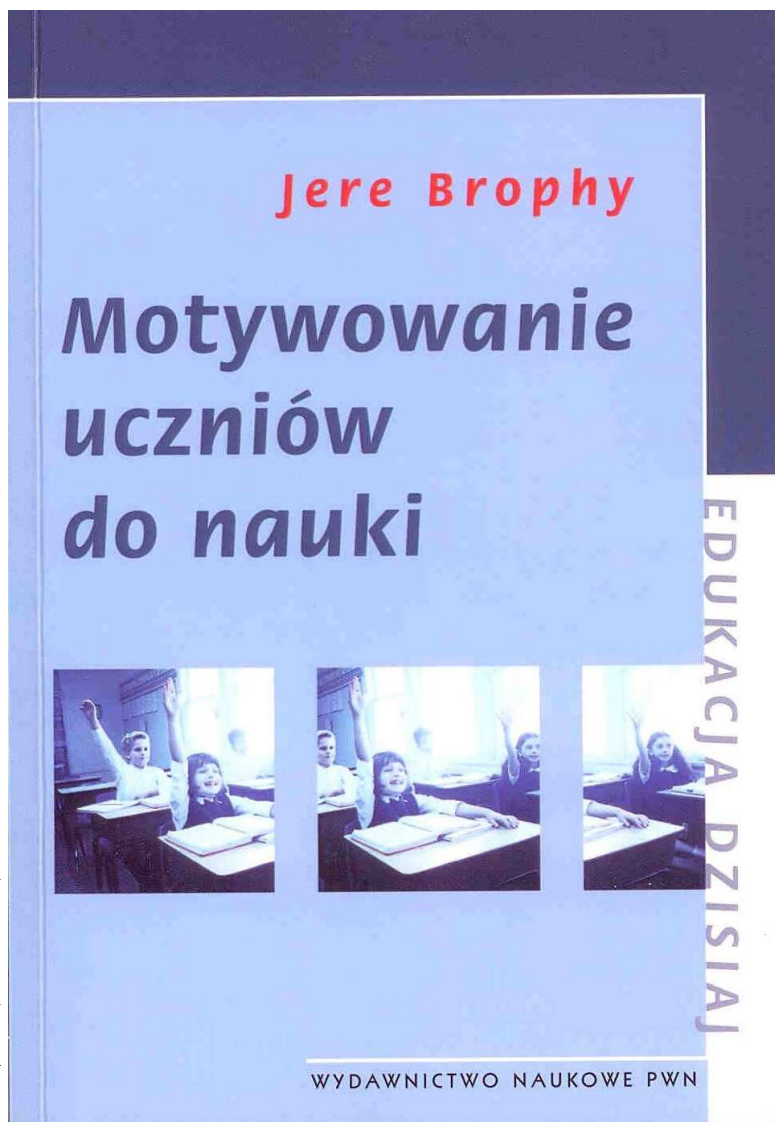
Wszyscy poza tym wiemy, że nauczyciel-lider chętniej niż nauczyciel-szef skłania uczniów do współpracy i stwarza im warunki, by mogli sami przyjąć odpowiedzialność za swoje postępowanie w szkole.

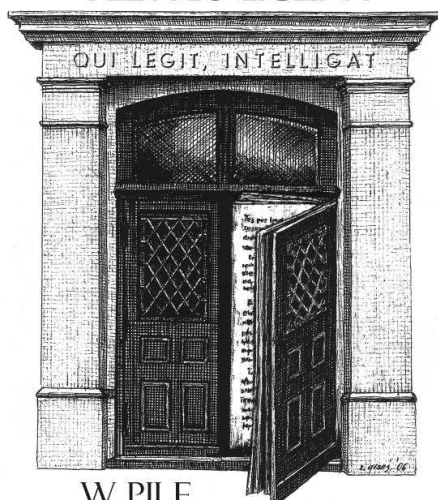
Sumując powyższe książka ta:

- jest adresowana do studentów pedagogiki, kierunków nauczycielskich, nauczycieli-praktyków, a także do zaangażowanych w proces nauczania rodziców uczniów,
- systematyzuje wiedzę na temat motywacji,
- może być traktowana jako praktyczny przewodnik po strategiach motywacyjnych,

– odpowiada na pytania:

- jak pracować nad motywacją każdego ucznia w klasie,
- jak dostosowywać strategie motywacyjne do różnic indywidualnych
- i grupowych oraz przypadków „trudnych”,
- jak sytuować strategie motywacyjne w planowaniu lekcji, aranżacji
- grup i przestrzeni, w dobieraniu stylu nauczania i oceniania.

PUBLICZNA
BIBLIOTEKA
PEDAGOGICZNA

Zapraszamy

Kontakt:

ul. Bydgoska 21, tel. 67 213 11 27

biblioteka@cdn.pila.plwypożyczalnia@cdn.pila.plInformacja@cdn.pila.plczytelnia@cdn.pila.pl

Biblioteka czynna:

poniedziałek – piątek godz. 8.00 – 18.00

czwartek – nieczynna

Sobota godz. 9.00 – 14.00

KORZYSTAJ!

I buk.pl – bezpłatna czytelnia on-line

PROPONUJEMY katalogi on-line!

Katalog główny,
katalog zbiorów audiowizualnych
kartotekę zagadnieniową, zbiory w Wielkopolsce

POLECAMY dla:

nauczycieli - nowości dydaktyczne i pedagogiczne
nadzoru pedagogicznego - portal oświatowy, poradniki i
czasopisma
maturzystów - opracowania lektur

w.bibliotece.pl - portal e-usług
bibliotecznych

NOWOŚCI!

Zapisy do Biblioteki przez Internet
Skorzystaj z elektronicznego formularza

NAUCZYCIELU, JEŚLI:

- masz problem wychowawczy
- szukasz pomysłu na lekcję
- potrzebujesz literatury na określony temat
- twój maturzysta potrzebuje pomocy
- chciałbyś wykorzystać multimedia

SKORZYSTAJ Z NASZYCH USŁUG